Ч. 286 (14.829). Львів, вівторок 28. грудня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Я АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 50.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПЛЄБІСЦИТОВІ ПЕРЕПОНИ.

Як відомо, Кураторія ЛШО. обіжником з 23. листопада 1937 р. ч. I—28454/37 („Дзеннік Ужендови" ч. 11 з 11. XI. 1937) подала до відома свою інтерпретацію закону з 31. VII. 1924. р. (Д. З. Р. П. ч. 79, поз. 766), у звязку з розпорядком Президента Р. П. з 29. листопада 1930 (Д. З. Р. П. ч. 82, поз. 644) в той спосіб, що в 1937 р. можна вносити шкільні декларації за українською мовою навчання тільки на школи в тих громадах, де рішення шкільної влади про мову навчання стало правосильне в 1931—32 шк. році. Заразом Кураторія ЛШО. доручила шкільним інспекторам звертати шкільні декларації за українською мовою навчання в громадах, де правосильне рішення видано в часі по 1931—32 шк. році, без мериторичного полагодження.

У звязку з тим обласні Шкільні Інспектори дали повітовим старостам своєї области викази громад, в яких згідно з повищою інтерпретацією можна переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання, одначе той виказ суперечить фактичному станові річей, бо не обіймає тих громад, в яких минуло 7 літ від останнього правосильного рішення про мову навчання в дотичних школах, або де плебісциту зовсім не було.

На підставі відомостей з місць та інтервенції представника УПР. в Кураторії дня 27. ц. м. стало ясно, що інспектори мають доручення приймати декларації лише з тих місцевостей, де ці рішення запали скорше, або де зовсім не було шкільного плебісциту за українською мовою навчання, інспектори не приймають декларацій. Тому, що це виразно противиться розпорядкові Президента Р. П. з 29. листопада 1930 (Д. З. Р. П. ч. 82, поз. 644), УПР. рішила інтервеніювати в цій справі у Міністерстві Освіти.

Українські родичі повинні, не зважаючи на це, переводити й кінчити плебісцит і в тих місцевостях, де його не було, або де минуло більше ніж 7 літ від останнього правосильного рішення про зміну мови навчання. **Не підлягає найменшому сумнівові, що проти такого плебісциту не можна мати ніяких застережень на підставі обовязуючих законів.** Про всі перепони й відмови старостів, інспекторів і війтів треба негайно повідомляти Шкільний Реферат УПР, Львів, вул. Підвалля ч. 7 та одночасно скаржити ці перепони й відмови до Воєвідства, чи до Кураторії.

Шкільний Реферат УПР.

Успішний наступ національних військ під Теруелем.

Авас повідомляє: Національні війська, що оперують під Теруелем, помітно поліпшили своє положення. Вони з успіхом окружують червоних, що наступають на Теруель. Положення червоних щораз то більше критичне.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМУНІКАТ.

Офіційний комунікат національної головної кватири подає: Геройська оборона Теруелю триває, ворог знову відступив з чималими втратами — національні війська йдуть переможно вперед. Зістрілено два червоні літаки, які впали між національними лініями.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Барсельонське міністерство війни твердить, що червоні заняли вчора в Теруелю касарні піхоти. Національні війська боронилися лише в семинарі та в губернаторській палаті, вечором ті оба будинки горіли.

БОМБАРДУЮТЬ ПРИСТАНІ.

Чотири національні кораблі бомбардували вчора пристані Буердіялю та Кастелльон. Коли на овиді появилися червоні літаки, національні кораблі відплили в напрямі Мальорки.

В Буердіялі ушкоджено один закордонний корабель.

АРХИКНЯЗЬ ОТТО ГАБСБУРГ НЕ ПРЕТЕНДУЄ НА ЕСПАНСЬКИЙ ПРЕСТІЛ.

Архикнязь Отто Габсбург заявив у інтервю представникові „Пешті Курієра", що вістки немов би він претендував на еспанський престіл, неправдиві. До Еспанії їздив він виключно, щоб відвідати свого вуйка. Він говорив з ген. Франком та іншими еспанськими політиками, але не торкався справ престола.

На „Просвіті" виросла вся наша національна сила. Велике наше зобовязання супроти „Просвіти". Сплатім його в ювилейному році Матері-„Просвіти"! Не жалуймо гроша на її дальшу велику працю! Даймо княжий „Дар Просвіті"!

Роля щоденника в орґанізації національних сил.

Львів, 27. грудня 1937.

Зайве писати про вагу і значіння преси, зокрема для недержавного народу. З пресою рахується навіть держава, видаючи свої пресові органи та організуючи власні пресові бюра у себе і за кордоном, щоб відповідно впливати на формування т. зв. публичної опінії. Попри збройну силу, що береже держави та адміністраційно-поліційний апарат для збереження внутрішнього ладу преса стала в новочасній державі чинником не менше могутнім від двох попередніх.

Ще сильнішим чинником є преса в житті недержавного народу, що не має своєї армії, ні власного адміністраційно-поліційного апарату.

Тут преса має не тільки інформаційне і пропагандивне значіння, але й виховне, бо формує погляди громадян і переміноє їх у діло.

Це наглядно бачимо у нашій новішій історії. До половини 19. віку не мали ми взагалі преси в українській мові і видаваної виключно для наших національних потреб. У звязку з тим не було у нас тоді замітніщих проявів організаційного характеру і майже ніяких установ, що у щоденній боротьбі стають осередками зорганізованої праці. Змінилось у нас на краще щойно від появи національної преси. Зродилась вона і зросла передовсім на наших землях колишньої Австрії і тоді зазнала вона найбільшої свободи. З політично-цензурних причин не мали ми власної української преси на Наддніпрянщині і не диво, що через це не було там змоги витворити національну свідомість у широких народніх верствах. Якщоб до світової війни була там поширена в масах українська національна преса, то не булоб прийшло до катастрофи, що її наслідки переживаємо ще й нині.

Для ілюстрації маємо ще й другий приклад. До великої частини північно-українських земель в Польщі не доходить ще й сьогодні наша преса поза підпольною комуністичною бібулою. У висліді малі там прояви нашого національного життя.

Окрему велику сторінку в історії розбудження та скріплення української національної думки має наш щоденник „Діло", що більш як пів століття виховує третє чи вже четверте покоління нашого громадянства, не тільки галицького. Зродилось воно в часі, коли серед нашої галицької інтелігенції у великій мірі панувало москвофільство. Не було тоді ще ширшої політичної, ні культурно-освітньої, а тим менше господарської організації. Почин до розмаху і творчої праці дало передовсім „Діло".

Усі важніші думки і пляни культурної та політичної організації родилися на сторінках „Діла". Поволі мостили вони собі шлях до умів і сердець поодиноких громадян, ставали згодом власністю ширшої збірноти і з царини думок та плянів переходили в діло. Від 80-тих рр. м. стол. історія Галицької України є у значній мірі історією самого „Діла". На його сторінках виступали майже всі наші тодішні провідні люди як принагідні співробітники і сотні місцевих діячів, для яких „Діло" довгі роки було єдиною прилюдною трибуною.

Як політичний часопис було воно передовсім національно-політичною трибуною, що перетворювала думки нашого громадянства.

Ще більше значіння „Діла" в національно організаційній ділянці. Нема буквально ніодної ділянки нашого збірного життя, що її не обговорено б на шпальтах „Діла", часопису, що довший час мусів заступати і фахову пресу, якої тоді у нас ще не було. Великий розмах освітньої організації, потім і шкільної, з остан

тьо' декади минулого і з першої цього століття, перший і не менше успішний розмах в організації господарського і початків професійганізації господарського і початків професійного життя в Галичині — це безперечна заслуга тих, нераз невідомих працівників, конструкторів, що свої проекти та пляни кидали на сторінки „Діла“.

„Діло“ давало теж почин до масових націовальних рухів на Галицькій Землі. Масовий хліборобський страйк з років 1902 і 1903, велика вічева акція за зміною виборчого права до австрійського парляменту в рр. 1905 і 1906, виборча акція при виборах до галицького сойму в 1895. р. і австрійського парляменту в 1897 р., перші загальні парляментарні вибори в 1907 р., як і масова акція за зміною виборчого права до галицького сойму в кількох останніх передвоєнних роках — і успіхи тих масових рухів, це теж у чималій мірі заслуга „Діла“.

Своїми сторінками причинилось „Діло“ чимало і до організації нашої армії — Українських Січових Стрільців, — воно брало безпосередню участь в організації нашого державного будівництва.

Зі сторінок „Діла“, чи його тимчасових заступників під ріжними назвами, пішли теж і перші заклики і пляни до віднови і розбудови національного життя після нашої державної катастрофи.

Не тішилось „Діло“ ніколи протекцією офіціяльних чинників. Воно було, бо мусіло бути в інтересі національної справи і є надалі незалежною українською національною трибуною, для якого наказом є лише добро власного народу. За свою оборону наших національних прав потерпіло „Діло“ і в часі російської інвазії в 1914/15 рр. і в перших роках приходу нової влади.

Незалежною українською національною трибуною залишиться „Діло“ і надальше. Без огляду на напади на нього деяких кол, гуртків, чи осіб з нашого громадянства, „Діло“ залишається на своєму становищі, щоб виконувати свою нелегку національну службу.

Опираючись тільки на передплатниках, дбатиме „Діло“ і про те, щоб дати їм якнайбільше інформаційного безстороннього матеріялу з нашого життя і зі світа. Для точних передплатників даватиме безплатно, як і цього року, щомісяця одну цікаву книжку в мистецькій обгортці, що згодом утворять гарну домашню бібліотеку.

Видавництво і редакція „Діла“ не обіцюють своїм читачам нічого більше крім того, що можуть дати в міру своїх моральних і матеріяльних засобів. Кожний передплатник нашого часопису може допомогти нам у цій щоденній нелегкій у теперішніх обставинах праці.

Японсько-китайська війна.

ДОТЕПЕРІШНІ ПОЛІТИЧНІ ТА СТРАТЕГІЧНІ ДОСЯГИ ЯПОНЦІВ

Досі японці заняли землі над долішнім бігом ріки Янтсе, крім того поважну частину північного Китаю з містами: Пекіном, Тієнтсіном і Тайюєном. Вони добули всю суюанську залізницю і підсунули свої стежі далеко в глибину азійського материка, обхоплюючи та окрилюючи совітську зовнішню Монголію. **Це чи не найважніший суто-стратегічний вислід дотеперішніх воєнних операцій.** Але є ще й інші.

Японці підсунулись уже під Цінан, столицю Шантуну. Повне опанування тієї провінції є вже тільки питанням часу. Коли японці нею заволодіють, найбогатші вугільні райони Китаю перейдуть під японську контролю. **Це суто-економічний вислід операцій дотеперішніх і найближчого майбутнього.**

Нарешті занявши Шангай і Нанкін, японці можуть контролювати долішній біг ріки Янтсе, головний шлях Китаю; ту ріку можна порівняти до головної кровокружної артерії людського тіла. Це має крім претстіжевого та господарського і **фінансове значіння**, бо у Шангаю містилися митні установи Китаю, що давали велику частину доходів китайському урядові.

Ось і дотеперішні висліди воєнних операцій, після яких прийшли також **політичні наслідки.** За японським почином утворено **нову Монгольську Державу** з окремим урядом, що має осідок у Калгані. Та держава буде зорганізована на взірок Манджурії. Вбивається вона клином між Совіти і Китай, отже буде грати ролю буферної держави і рівночасно прикривати дуже широко відкриті кордони зі західною Манджурією. Звичайно говориться ще багато про відродження на Далекому Сході великої монгольської нації, про традиції Джінгісхана, але це покищо замало реальні речі, щоби з ними рахуватись.

Оформивши політично нову буферну державу (і ще ближче несприцизований політично північний Китай, що має вже автохтонний уряд у Пекіні), японці з питомим собі завзяттям і поспіхом **кидають міліярди на будову нових залізниць і доріг та на експльоатацію цінних копалень** на ново занятих територіях. Це завдання виконує Товариство Південно-Манджурських Залізниць „Мантетсу“, що закінчило свою ролю піонира у Манджурії і переносить свою діяльність до Північного Китаю та нової Монгольської Держави.

Так представляється теперішнє положення у Китаю. Війна далеко ще не закінчена. Китайський уряд переніс свій осідок далеко у глибину Китаю до Чункіну, що віддалений від Нанкіну на яких 1.500 кільометрів. Це місто лежить у провінції Сечуан, що сама одна така велика як Німеччина і Франція разом і нараховує коло 80 міліонів населення. Можна сумніватися, чи японці взагалі опанують мілітарно південно-західні провінції китайського кольоса, хоч треба рахуватись і з такою можливістю.

Вже сьогодні японська окупація несе зі собою **величезні політичні зміни.** Глибока пенетрація Монголії (а треба сподіватися, що саме тут буде вона посунена ще далеко в глибину азійського континенту) відсуває совітські впливи, з другого боку опановує долішній біг ріки Янтсе та у висліді практично відсуває Англію і відбирає їй дотеперішнє домінуюче становище в долині цієї ріки.

Що булоб на випадок, колиб японці опанували західні провінції Китаю і стали безпосередніми сусідами Тибету — важко передбачити. Але покищо і цього досить, щоб поважно призадуматись над далекосяглими політичними наслідками японських воєнних успіхів не тільки для Азії, але і для інших частин світу у звязку з дальшими імперіялістичними плянами Японії.

—0—

На московфільському подвір'ї.

V. КІЛЬКА ЦИФЕР ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ МОСКВОФІЛЬСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

Коли перечитувати уважно оголошення білянсів у „Кооперативнім Вістнику“, з виказами запасів товарів по кількадесять, рідше по кількасот золотих у споживчих кооперативах та оголошення про жалісний стан вкладів у кредитових московфільських (не жидівських) кооперативах, то мимохіть насувається питання, кому потрібна москвофільська кооперація? Якщо така „Нива“ в Перемишлі, що стоїть на чоловім місці між москвофільськими кооперативами, за цей рік виказує вкладів 44.877.— зол., уділів 1.793.— та зиску 324.— зол., то що говорити про сільські кооперативи?

Коли навіть яка одна третина всіх москвофільських кооператив виказує сякі-такі зиски, по кількадесять, рідше по кількасот золотих, і коли ті кооперативи платилиб регулярно членські вклади по 5 до 20 зол. місячно, як Р. С. Р. К. назагал жадає, після резигнації з дефіцитових кооператив, які майже не платять, дирекція Р. С. Р. К. в найліпшім випадку моглаб дістати пересічно 1.000.— зол. місячно, себто коло 12.000.— зол. річно. Тимчасом на підставі буджету, з яким дирекція виступила на останніх загальних зборах, на одні платні дирекції та ще **11-ох** урядовців треба 28.200 зол. річно, на кошти ревізій передбачують 9.625, на засідання надзірної ради, кооперативні курси і т. п. 6.450, разом 58.617 зол.

Навіть коли взяти під увагу вклади фінансово сильніших жидівських кооператив по 40 до 50 зол. місячно та можливі скромні вклади час до часу дефіцитових кооператив, притиснених Р. С. Р. К., то можнаб підтягнути вказану вгорі суму 12-ти тисяч до 20-ти чи хай навіть 25-ти тисяч річно! Однак з бажанням платити є дуже зле! Самі пп. директори на загальних зборах признали, що в 1936. році відписали аж 19.000, а загальна сума незаплачених членських вкладів дає ще около 47.000 зол.

Якщо річні видатки Р. С. Р. К. означені сумою 58.000, а правдоподібні доходи дадуть може 20.000, то не дивниця, що пани директори задумали будувати „домъ русской кооперації“ у Львові за цілих **25.000** та створили для тої цілі спеціяльний комітет з лемківським о. д-ром Медвецьким та сеніором Ґуллою на чолі, які малиб щедро жертвувати на Рев. Союз, себто на „дом“.

Панові Міхалові Бачинському на один тільки ремонт та відмалювання готової салі „Народнього Дому“, що вже стояла кількадесять літ, і на адаптацію суміжних кімнат було мало **пів міліона,** а панове директори Рев. Союзу хотять купити площу у Львові, вибудувати дім, і то ще з великою салею на віча та загальні збори, з канцеляріями і т. д. за 25.000 золотих!

Яка скромність, яка ощадність!

Біда тільки, що ту скромність трудно погодити з американським „розмахом“ (чи може блефом?) та крикливою реклямою, до якої пани директори так привикли. Вони люблять гучні назви, як „Наша Каса“, „Кооперативна Централя“, „Наша Продукція“ і т. д. Збанкротована „Кооперативна Централя“, давніше „Хозяйка“ на вул. Валовій, — це звичайна грайзлерня, яку так розбудовували, поки в ній під кінець 1935. року не осталось навпів здатного товару на 191 (сто девятьдесять один!) зол., та понад 4.000 довгів.

„Наша Каса“ по трьох літах ревної праці на загальних зборах могла похвалитись капіталом у 1.000 (словами: одна тисяча!) зол., з того 700 зол. уділів, та 300 зол. вкладів! Хіба з такою могутньою фінансовою кредитовою централею на місце збанкротованої „Защиты Землі“ трудно буде будувати москвофільську економічну й культурну силу!..

Не здвигне її також споживча кооператива, що носить бундючну фірму „Наша Продукція“, та всюди тріюмфально реклямується, що перша крамниця вже відкрита, так, немов черговиx десять крамниць появиться ось-ось. З практики знаємо, що крамничкою „Кооперативної Централі“ патріотична москвофільська публика так довго цікавилась, поки не сконсумовано уділів та 2.000 позички, яку дало Т-во „Русскихъ Дамъ“ на розбудову крамниці. Патріоти так довго купували, як довго крамниця відкривала широкий кредит. Коли останній управлюючий рішуче зажадав регулярно платити рахунки, то що показалось? Регулярно платили: Ставропігійська бурса, пансіон „Русскихъ Дамъ“ та ще 4, (словами чотири) москвофільські доми у Львові. Для когож тут десятки „русских“ крамниць відчиняти, з ким їх вести, з ким торгувати, чий капітал організувати?!

На закінчення ще кілька слів про статистику та софістику панів з Ревіз. Союзу.

Літом цього року п. Ганасевич зажадав у Варшаві, щоб не змішувати разом і не ставити до спільної рубрики українців та русинів, бо на підставі статистики, мовляв, заселює Галичину 40% русинів та 60% етнографічно відрубних українців. Могутня „гал.-руска“ кооперація, вставлена до спільної рубрики з українською, давалаб неправдивий образ відносно легким коштом збільшеної української кооперації.

Залишаючи на боці цілковитий і недискусійний абсурд про етнічну окремішність українців та „русинів“, які попали в окрему статистику виключно з хвилевих тактично-політичних польських мотивів, домагання п. Ганасевича щодо окремої економічної статистики — цілком правильне! Обидві кооперації мусять окремо подавати свої статистичні дані, щоб об

ективно судити про силу, здатність, хист і динамічний розвиток української та про анемічний занепад москвофільської кооперації. Остання офіційальна статистика Головного Уряду Статистичного у Варшаві (з 1936. р.) подає такі дані за 1933. рік: у Галичині було: 3160 українських, 217 москвофільських кооператив. Членів українських кооператив 426.931, „руских“ 16.032. Позичок дали українські кооперативи на 8.336.000, „руські“ на 843.000 (в тім збанкротована „Защита Землі“ та інші банкроти). Українських кооперативних урядовців та службовиків було 11.100, „руских“ 195! І т. д.

Якщо зважимо, як українська кооперація дальше розвивається, які поступи зробили Масляносоюз, Центросоюз і т. д., а москвофільська кооперація впала з 217 кооператив у 1933. році до 198 (враз із жидівськими, що їх давніше не було) при оснуванні 10 нових кооператив, то мимохіть насувається питання, яким робом у 1933. році на 217 кооператив було 16.032 членів, а в 1937. році на 208 кооператив аж 28.453 членів? Чи половина з них жили, чи може покійні члени занюхали в могилі про „пособія“ з Лемківської Адміністратури та воскресли до спільного стола? Ми направду булиб раді довідатися про тайну того зросту членів на к. 80 відс. при зменшенні числа кооператив!

Якби там не було, коли на 426.931 членів українських кооператив припадає 16.032 членів „руских“ кооператив, то це означає 3.75%, а на яких до 40% „руского“ населення навіть для такого математика, як п. Ганасевич, ще дуже далеко!

Посвятивши аж забагато місця бундючним директорам москвофільського Рев. Союзу, коротконькома словами згадаємо ще про ті „руські“ установи, на яких так яскраво видно короткозорий та егоїстичний підхід „руских патріотів“.

Маємо на думці „Галицко-Русскую Матицу“, котрої головою є о. д-р Мишковський, загально знана чесна та ідейна людина. Тому, що він веде діла чесно, ніяких непотрібних довгів не робить, ніяким галапасам не дає доступу до скромних, щоправда, фінансів „Гал.-Рус. Матиці“, то ніхто нею не цікавиться, а більшість патріотів навіть про її істнування не знає!

Ще характеристичніше відношення до кооперативи „Слово“ при вул. Руській у Львові. Управляючим та довголітнім директором її був безумовно чесний, солідний працівник, емер. урядовець австро-угорського банку, що сам вложив своїх 15.000 в те діло та посвятив усі свої сили згаданій кооперативі. Здавалось би, що таку одиницю усі москвофільські патріоти піддержать! А вийшло якраз навпаки! Москвофільські патріоти, одиниці й установи, купували не в своїм паперовім складі та книгарні, а в жидів, та не знати, де позичали книжки до читання, якщо взагалі щонебудь читали, — бо не у „Слові“...

•

У звязку з заміткою у II-ій частині цього циклю статтей п. н. „На москвофільському подвірї“ про п-ну Валю Годлевську, директорку „Защити Землі“, інформують нас, що ця замітка кривдила її остільки, що вона докладно виконує свої службові обовязки. Подаємо цю інформацію тому, що нашою інтенцією ніколи не було виступати колинебудь і проти когонебудь з особистими колючками та спричинювати особисті неприємности. Очевидно, що воно в нічому не змінює нашого погляду на „Защиту Землі“ та її господарку.

Перед вирішним наступом німців на Сході.

Подаємо в перекладі виїмок з в-гомих „Воєнних спомин'в“ ген. Людендорфа. Частина тих споминів, яка торкається берестейського миру, появилася в українському перекладі у книжці „Берестейський Мир“ (вид. „Червоної Калини“, 1928 р.). — Ред.

Сталося те, що ми передбачували: російська революція ослабила сили російської армії. Думка про замирення ставала можливою до здійснення. Російський уряд, нарід і військо не займали одного становища до питання миру. Міністр закордонних справ Мілюков домагався, щоби дальше вести війну та змінити карту Европи коштом Центральних Держав; інші міністри говорили про мир без анексій і контрибуцій та про право самоозначення народів. Зате всі домагалися дальшої солідарности з Антантою. Тому Німеччина мусіла рахуватися з їхньою працею зверненою проти мирових тенденцій.

Загальне воєнне положення у квітні, травні та червні не було підхоже на початок більших воєнних операцій на Сході; крім того німецький уряд боявся, щоби німецька офензива не спинила внутрішнього розкладу Росії. У початку квітня, коли цей розклад був поступив дуже далеко, війська ген. Лінсінгена зробили наступ на мостовий причілок на ріці Стоході на північний схід від Ковля. Була це незамітна операція, але завдяки їй у полон попало стільки російських вояків, що це викликало загальне здивування. Німецький канцлер зажадав від мене, щоби цей успіх, як найменше вичісновувати. Я погодився на це, хоч і нерадо. Наші війська, що перевели цей наступ не заслуговували на те, щоби їхню перемогу поминути мовчанкою. Головне командування заборонило дальші воєнні операції над Стоходом.

З огляду на гострішi виступи Керенського у травні зродилася небезпека, що російська армія скріпиться і піднесеться морально; Англія, Франція та Америка не жаліли зусиль у тому напрямі.

З другого боку в ґенеральному штабі часто брали під увагу думку, що колиб перевести нечайний наступ на східному фронті тамошніми силами, скріпленими дивізіями зі західного фронту, це дало би кращі висліди ніж обсерваційне становище; хвилина була підхожа на розгривку з російською армією з огляду на те, що боєва сила тої останньої була поважно ослаблена. Я на те не погоджувався, бо не хотів перешкоджувати замиренню. З військового погляду проект офензиви був оправданий, бо кожда революція підтинає боєву силу війська і доводить його до розкладу. Я мав деякі сумніви щодо того, коли несподівано 1. липня москалі почали наступ у Галичині. Час безцільного вичікування покінчився; тепер начальна команда мала вільну руку.

Наступ був плянований на велику скалю. Наступ ішов від мостового причілку під Динабургом поза озеро Нароч і в Східній Галичині від залізничого шляху Тернопіль—Зборів-Львів до Карпат. Воєнна акція зосереджувалася головно на півдні.

Начальний комендант східного фронту заздалегідь дізнався від дезертирів про плян наступу, тому перевів підготову оборони. Щоби перевести якслід протинаступ, мусів він дістати помічі зі західного фронту. Під ту пору було там спокійно, але треба було сподіватися дальших боїв. Не зважаючи на те, начальна команда мусіла вихіснувати ситуацію, яка витворилася на сході. Щоб раз на все покінчити з Росією і мати свобідні руки, перекинено на схід 6 дивізій зі західного фронту; хвилево годі було відтіля взяти більше. Старшини, що командували на заході, висилали ті дивізії неохоче, не розуміючи ваги приказу.

Найбільш підходили на офензиву відтинки: від Рогову, при переправі через Дніпр, лінія Зборів-Серет та південна Східної Галичини, де можна було окружити російську армію з півдня; це саме хотів перевести начальний вожд.

Ген. Е. Людендорф

ІВАН ЦУРКОВСЬКИЙ.

Землячка на чужині.

II.

На характер розмови у Дрездені є теж натяк у Кулішевій поезії, а це у ліричним спомині „Метаморфоза“, друкованім у „Дзвоні“, який лишився виразним відгомоном дрезденської стрічі

Дорогу темряву мою
Ти райським світом освітила:
Бо душу чистую Твою
Пречиста сила появила

Дорогу темряву мою
Ще гущим туманом окрила
Бо душу чистую твою
Нечиста сила помрачила

Як серденьком Твоїм ясним
Мов сонце, дух мій осіяло.
Над всяким творивом земним
Ти в мене божеством стояла

Як розумом чужим, тупим.
Мене на розум наставляла
Дитям отця брехні сл'пим
В моїм ум' і в серці стала.

Наведена в цілости поезія сходиться з другим передбаченням, що його Куліш висловив у листі до Каменецького. З останньої строфи видно, що поведінка письменниці при тій зустрічі видалася Кулішеві нещирою, лукавою — її слова він приписував чужому впливові — і від того настала переміна в його думках та почуваннях до неї.

Багатомовне теж і мотто з Пушкіна:

Нечасто в них воображенье,
Не понимает вас оно.

Поет виявляє жаль з того приводу, що його зле зрозуміли.

Одначе, не зважаючи на переміну, яка наступила в його думках та почуваннях, він ще деякий час листувався з Марією Маркович.

Залишились два його листи до неї після останньої зустрічі: з 1860 і 1861 р., чи було їх більше не знати. У згаданім раніше своїм листі з 1859. р. він писав: „У всякому разі прошу вважати мене по літературі Вашим відданим слугою і писати до мене, як тільки почуєте потребу щирого слова; іншого же роду листів зовсім мені не потреба, тому, що вони не будуть мати в моїх очах тої цїли та викличуть такіж спокійні і нещирі відповіді“. Чи просила вона в Куліша, якої літературної прислуги, не знати; обидва пізніші його листи говорять про ріжні літературні та наукові його праці, про українські видавництва та літературні відносини, нема в них ніяких натяків на особисті почування. З другого листу видно, що й Марія Маркович писала до Куліша, а її короткий лист викликав таку його замітку: „Але досить. Я забув, що мені слід було наслідувати в короткости Ваш лист.“

Звіщаючи про новини в літературному та громадському українському житті Куліш певне бажав, щоб Марія Маркович хоч у цей спосіб піддержувала звязок з рідним краєм; але і це йому не вдалося, листування припинилося в початках 1861 р.

Хоч Куліш був нерадий з побуту Марії Маркович на чужині, то ставився прихильно до літературних впливів Заходу, як перекладач західно-европейських поетів, захоплений творами Гете та Байрона, і бажав такого впливу для Марії Маркович. Це й виходить з його поезії „Заворожена криниця“, парафрази мотиву з Пісні пісень; Заворожена криниця — це чарівне джерело поезії в саді його „сестри“ (літературної), збережене для брата.

Заворожена й заклята,
Щоб не звали люди ходу:
Бо призначено для брата
Чисту воду прохолоду.

Поет звертається далі до західного вітру-аквільону, щоб повіяв чарами на воду та на квіти, щоб вода лилася, щоб квіти скапували пахощами. Пригадується передмова до альманаха „Хата“, де Куліш називає оповідання Марії Маркович криницею, з якої будуть черпати майбутні українські письменники та висловлює побажання дальшого розвитку письменниці.

У всякому разі можна приняти, що з цією подією Куліш звертався або до Марії Маркович або до Ганни Барвінок, яка на його думку після відпаду Марії Маркович мала заступити її в українському письменстві; їй-же, Ганні Барвінок, він ставляв за зразок писання Марка Вовчка, навіть форму оповідання:

Щоб мову з мов людських, спаліжену, забвенну,
З народних уст узять і в перло возвести.

Як сказано, Куліш нерадий був побутові нашої письменниці на чужині тому, що вона відчужувалася від рідного краю. Тимто і подорож її до Італії його не врадувала, тільки засмутила. Це видно з переспіву Гетової „Міньони“. Куліш

Краєвий Конґрес УСРП і зїзд „Каменярів“.

Дня 25. грудня ц. р. відбувся у Львові 33-ий Краєвий Конгрес Української Соціялістично-Радикальної Партії, в якому взяло участь 147 делегатів з 20 повітів. Були теж делегати з Волині.

Конгрес відкрив і ним проводив голова У.С.Р.П. адв. д-р Іван Макух. Головний реферат виголошено про політичне й господарське положення та політику УСРП. Крім того були реферати та звідомлення про організаційні справи, видавництва УСРП, молодь і жіноцтво.

У висліді довгої дискусії ухвалено низку резолюцій і висловлено довіря й подяку за працю голові партії д-рові І. Макухові та Гол. Управі. Опісля вибрано нову управу партії. До нової Головної Управи ввійшли знову: д-р Іван Макух як голова партії і крім того ще 41 інших осіб.

*

На другий день, 26. грудня, відбувся у Львові Краєвий Зїзд Союзу Української Поступової Молоді ім. М. Драгоманова „Каменярі“, в якому взяли теж численну участь делегати з краю.

Брехня має короткі ноги.

ВИПУСТИЛИ БРАТІВ ГОПКІВ НА ВОЛЮ.

Кілька тижнів тому розтрубіли москвофільські газети на Закарпатті, що за українську іреденту та за протидержавну діяльність господаря Йосифа Гопка з Невицька і його брата, фах. учителя при горож. школі в Перечині, арештували. Дня 23. грудня ц. р. на внесення прокуратури обох Гопків випущено на волю.

Показалося швидко, що брехня має короткі ноги. Обох братів Гопків арештувала була недавно чеська поліція на донос москвофілів у звязку зі святом у честь Богоматери в Невицькім. Не зважаючи на постійні цькування москвофільської преси на Закарпатті проти згаданих громадян, прокуратура після переведення совісного слідства мусіла їх випустити на волю як зовсім невинних людей.

Українець вибраний на радного.

Це сталось не у Львові, але у Вінніпегу між англійцями. При виборах до міської управи дня 28 XI. 1937 вийшов радним п. **Дмитро Ільчишин**, уроженець Канади, агроном із студіями в агрономічнім виділі університету у Вінніпегу, де за успіх в науці дістав золоту медалю. Опісля працював від державних залізниць у бюрі посередництва праці. Відтак вписався на правничий виділ і рівночасно практикує в англійськім адвокатськім бюрі Мекартур та Івенс.

Д. Ільчишин знаний також европейським українцям як секретар „Товариства опіки над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла в Канаді“, де секретарює від самого початку оснування цього товариства, це є дванацять літ. Попри це веде як бібліотекар „Канадійську Бібліотеку“, яка збирає видання українських письменників Канади. Зредагував 1930 р. Альманах „Фарма“.

Кандидував на радного вже передше, однак аж цього року поміг йому щасливий випадок здобути мандат при 3.888 голосах. Відомий у Канаді Гриць Курдидик знав, що не може вийти на радного, однак кандидував, щоб розбити голоси і відтягнув 1.004 голоси. Та проте признано Д. Ільчишинові на підставі правильника, який обовязує при обчислюванні голосів, вибір на радного. Уряд радного триває один рік.

Колиб не поділ на групи, українці у Вінніпегу моглиб щороку вибрати зпоміж себе кількох представників до міської ради міста Вінніпегу, бож там живе понад 25.000 українців. Всього населення у Вінніпегу є 305.735 душ. По Монтреалі, Торонті і Венкувері Вінніпег є в Канаді четвертим містом з черги на основі числа мешканців.

НАДЗВИЧАЙНІ ВИДАТКИ РІДНОЇ ШКОЛИ МУСИМО ПОКРИТИ ЩЕДРИМИ ДАРАМИ НА КОЛЯДУ.

Без ніякої окремої принуки шлім зі щирого серця те, на що кого стати!

Бої у Палестині.

Арабські ватаги, намагаючися перервати лінію британських військ, напали на них нині рано під Сафадом (коло ливансько-сирійського кордону), але англійці відбили їх з великими втратами.

В анґльо-арабських боях в околиці Тиберіяди полягло за 2 дні 45-ох арабів; британські втрати невеликі. Анґлійці виперли арабів за озеро Ґенезарет.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ РОЗБИЛИ АРАБСЬКИЙ ЗАГІН.

В околиці Назарету стрінувся анґлійський відділ зі сильним опором арабського загону, який заатакував анґлійців і поставив їх у таке положення, що вони мусіли просити помочі летунської ескадри, яка розігнала арабів. Анґлійці втратили 3-ох убитих, араби — 10-ох.

АНҐЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ СПІВПРАЦІ ЛИВАНУ.

Британський уряд офіційно зажадав від ливанського, щоби він збільшив нагляд над ливансько-палестинським кордоном, щоб не дати змоги арабським терористичним ватагам вдертися до Палестини. Також зміцнено британську митну і поліційну сторожу на ливанському кордоні.

По широкому світі.

Британський король дозволив на подружжя княжни Фридерики з Бруншвіґу з грецьким князем Павлом.

Турецький уряд зробив застереження щодо проекту виборів у Санджаку Александретти.

У Німеччині відібрали дебіт відомому анґлійському часописові „Нюз Ревю“.

Польський амбасадор при Ватикані Володислав Скшинський помер учора.

Японський парлямент отворено в неділю святочно; цісар виголосив довшу промову.

Британський король виголосив на Різдво перед мікрофоном промову до всіх своїх підданих, як це робив його батько; він зазначив, що не буде постійно продовжувати тої традиції.

Мадярський міністр закордонних справ Канія заявив на сторінках „Пестер Льойду“, що Мадярщина хоче зближення до Малої Антанти, але не за всяку ціну; вона хоче затіснити взаємини з Італією, Австрією та Німеччиною.

мусів мати у тямці лист Марії Маркович до Шевченка, писаний з Італії, де вона справді мов Міньона, називаючи Кобзаря „батьком“, викликала його до Італії, щоб він на свої очі побачив дива прегарної країни.

Який-же це переспів? Баляда Ґетого складена з трьох строф, кожна з майже однаковим рефреном.

Третя строфа така:

Kennst du den Berg und seinen Wolkensteg?
Das Maultier sucht im Nebel seinen Weg;
In Höhlen wohnt der Drachen alte Brut;
Es stürzt der Fels und über ihn die Flut,
Kennst du ihn wohl?
Dahin! Dahin!
Geht unser Weg, o Vater, lass uns ziehn!

Поет говорить тут про гору св. Ґотгарда в Альпах, про стежку, що веде з гори стрімголов униз до Італії, біля скали, названої Дракенштайн, поблизу величнього водопаду.

У Куліша дві перші строфи згідні з оригіналом, тільки рефрен перемінений в антистрофу — але рефрен третьої строфи не то що незгідний, але зовсім суперечний зі словами оригіналу. Ціла строфа виглядає так:

Чи знаєш гору і дорогу в хмарі,
Що крізь туман її шукає мул?
Під нею глибоко з імлою шварі
Живе дракон, підземний чути гул.
Чи знаєш ти його?
Туди, туди
Не дай мені, мій Боженьку, зайти!
Ратуй мене, татусеньку коханий,
Забудь мій гріх, мій розум окаянний!

Відмінне закінчення можна оправдати тим, що ту саму поезію Ґетого переспівували й парафразували також інші поети на свій лад; у Куліша незвичайне хіба те, що відступ від оригіналу приходить щойно в трьох останніх рядках.

Нема сумніву, що ті рядки торкаються Марії Маркович. У них виявлена у гострих словах догана і кинений докір за те, що вона покинула Україну і відчужилася від рідного краю.

Невдоволення Куліша було до деякої міри оправдане. Вона й сама підчеркувала, що побут між чужими не корисний для неї, що її творчість висихає у такім віддаленню від людей та природи, які вона відтворювала. Це видно з її листу до Ом. Марковича з 1865 р.: „Так мені дуже бажалося наїхати туди у свіжому місяцю маю, тоді „як під гору зелененько“. Дуже, дуже багато є в мене роботи у голові моїй бідній, та здалека я не можу нічого робити. Вже дожидатиму. Тож прошу вас знайте, що я не не хочу, але не можу я їхати і дожидаю, як буде мога, то й поїду зараз“.

Причин, що задержували її, можна навести кілька. Передовсім успіх, який знайшли переклади її творів, особливо французький переклад „Марусі“, потім друкований у численних виданнях, перерібка цієї повісти на драму та вистава її в „Одеоні“.

Заважили теж впливи чужих осіб — так напр. Тургенев писав до неї в червні 1862 зі села Спаського: „Ви мені нічого не говорите про ваші наміри, але я можу догадатися, що ви лишаєтеся в Парижі — я радуюся з того: ви знаєте мою думку що до вашої поїздки в Росію“.

Окрім того з обширної розвідки Ол. Дорошкевича про життя та творчість Марії Маркович знаємо що гр. Єлисавета Саліяс, що виступала як письменниця під псевдонімом Евгенії Тур, в якої сальоні збиралися прихильники Чернишевського та Герцена, та яка підтримувала товариські звязки з Марією Маркович, все була тої гадки, що в Росію не варто вертатися. На її думку в Росії панували неможливі відносини, тому, що влада вживала жорстоких та варварських заходів, щоб здавити визвольні змагання ріжних народів, у своїй державі. Ця письменниця була пересвідчена, що на просторах Росії тільки тоді можуть настати людяні відносини, коли Росія розпадеться на окремі, хоч невеликі, але вольні краї.

Сама Марія Маркович подавала найчастіше як причину в листах до чоловіка недостачу грошей на дорогу; і в це можна повірити, бо хоч деколи й одержала більший гонорар за літературний твір чи переклад, то життя в Парижі з сином, пізніше і з матірю, яку до себе прикликала, коштувало не мало; притім вона не любила надто з грошем числитися.

Ще гостріші слова, як в останній строфі „Міньони“, просто грубий випад проти письменниці подибуємо в одній строфі вйби сатиричної поеми „Куліш у пеклі“, де знайшлися теж грубі випади проти Шевченка і Костомарова. Ці випади це наслідок [illegible] в яке попав Куліш у розладі зі своїм громадянством, яке зі свого боку не скупило [illegible] та докорів Кулішеві за те, що він відступив від своїх попередніх поглядів та став нападати на минуле України та її сучасних діячів; попадались і незаслужені обвинувачення. Але поеми „Куліш у пеклі“ не вважаємо за поезію і не спиняємось більше на ній.

(Далі буде)

Сторінка без політики.

Як виглядатиме світова вистава в Нюйорку.

Президент американської світової вистави, яка має відбутися в Ню Йорку в 1939 р., заявив, що вона коштуватиме 156 міліонів долярів. Побудують її на пустарі коло Брукліну, над морським заливом. Після вистави всі будинки розберуть. Одначе терени залишаться назавжди власністю міста, як велитенський парк, місце відпочинку і розваги для мешканців міліонового міста. Терен вистави дає 1.200 акрів. Кошти уладження обчислили в такий спосіб:

Будова 30 будинків виставовим комітетом, нівеляція ґрунтів, уладження городів, будова мостів, каналізація, електричні проводи і т. д. — 50 міліонів долярів. Будова будинків закордонними державами і приватними підприємствами — 65 міліонів долярів. Видатки міста Ню Йорку 20 міліонів дол. Роботи на рахунок стейту Ню Йорку — 6 міліонів долярів. Будова летунського майдану 12 міліонів долярів. Будова будинку федерального уряду — 3 міліони долярів.

Від будинку Ню Йорку аж до будинку центрального уряду вестиме величезна головна алея, довга на 1.600 м. Здовж тієї алеї стоятимуть головні будинки багатьох держав. По середині стоятиме величезний памятник Вашінґтонові, по боках символічні памятники, які ілюструватимуть свободу преси, слова, зборів. Статуя Вашінґтона буде мати 21 м. висоти. Еспляната буде перервана у двох місцях. Раз овальною лягуною, на якій стане будинок Англії, Франції та Бельгії (на чотирьох рогах), другий раз круглим ставом, на якого середині стане велитенська куля, висока на 17 поверхів і гострокінчаста триграння вежа висока на 960 стіп.

Вже тепер повстають швидко будівлі за будівлями, нівелюють парк і садять деревця. Будинок управи вистави майже зовсім викінчений. Можна в ньому побачити знаменито виконані репродукції цілого виставового поля, викінчені, а до найменших подробиць і навіть так докладно освітлених, немов на справжній виставі.

Розмах цього підприємства, всі до найменших дрібничок продумані пляни вже нині кажуть сподіватися, що американці справді хочуть поставитися перед Европою і створити щось гейби семе чудо світа. В кожнім випадку грошей вони не пожалують, щоб тільки їх вистава була краща як минула париська. Щодо того нема найменшого сумніву, бо американці взагалі мистці у творенні імпозантних будівель та в організації великих імпрез. До 1939. року недовго ждати. Чи поїдемо туди — це зовсім інша річ, одначе вже й тепер цікаво зазнайомитися з усіма подробицями приготувань до світової вистави.

ОБЛОГА АКУЛ.

ЖАХЛИВІ ГОДИНИ НА РОЗБИТІМ ГИДРОПЛЯНІ.

Визначний французький летун-старшина Бріян оповів незвичайно драматичну пригоду, що її пережило двох летунів після летунської катастрофи на отвертому морі.

Французький старшина Бріян вистартував зі своїм товаришем Ретураном у довготривалий лет до Китаю. Першу частину своєї дороги відбули оба летуни без ніяких пригод. Погода була преґрана й оба летуни сподівалися, що ластівкою перелетять крізь гладке дзеркало моря.

Катастрофа наступила тоді, коли вони були майже 120 миль віддалені від Сайґону. Мотор, цей живчик і серце літака, почав бити в неправильному темпі. Летуни стали непокоїтися, бо вони добре знали, що значить поневолі, в таких умовинах причалювати на відкритім морі. На апараті не було радіової станції, значить, не було теж змоги післати у світ вістки про нещастя, ні просити рятунку. Адже це був би справді щасливий випадок, якби летунів знайшли на морі і врятували одночасно від неминучої смерти.

ПОНЕВІЛЬНИЙ ПРИЧАЛ НА МОРІ.

З острахом прислухувалися оба летуни до ударів мотору. А він працював чимраз неправильніше і вкінці почав зовсім притихати. Не було іншої ради, як причалювати серед отвертого моря. При зударі з хвилями океану, ушкодилися оба плавці. Якби не те, був би літак вийшов із цілої пригоди цілий. Також Бріянові і Ретуранові нічого не сталося.

Оба летуни почали намагатися по змозі направити дефект. Та вже перші спроби виявили, що про направу апаратури шкода навіть і мріяти. Виявилося, що воно майже виключене, щоб літак міг піднестися власними силами вгору.

Доля обох летунів ставала не дуже рожева. Вони зрозуміли, що в найкращому разі будуть кілька днів снуватись на ушкодженім літаку по морі, без поживи й води, заки рятункова експедиція якогось корабля, що припадково буде туди перепливати, не вирве їх обох з обіймів повільної смерти. Поза тим не відчували оба летуни ніякого страху. В багатьох випадках усміхалося перед тим до них щастя, тому вірили вони, що й тепер не покине воно їх на поталу холодних мас солоної води та акул.

День починав пригасати, а на овиді не появилася ні разу вузька смуга диму. Летуни взяли зі собою харчів та води ледви на кілька годин. Найбільш дошкулювала нестерпна спека і жахлива спрага. Оба летуни перебули неспокійну ніч. Піднебіння почало засихати й треба було його раз-у-раз звогчувати і так уже спеченим язиком. В роті не ставало слини. Вранці добралися оба летуни до води з моторової холодільні, щоб нею вгасити свою спрагу. У смаку була це вода аж до обридливости воняча й гірка, але дала на якийсь час обом летунам свіжий приплив енергії.

СМЕРТЬ ПЛАВАЄ.

Одначе найгірше було те, що літак з причини ушкодження плавців попав у дуже непевне положення. Він перехилився в жахливий спосіб на бік. Якийнебудь нагальний і сильний рух міг його зовсім перехилити і затопити.

Безталанні летуни мусіли з повним напруженням усіх сил дбати про те, щоб літак не перехилився і не пішов на дно.

Раптом летуни звернули увагу на явище, від якого їм застигла кров у жилах. Немов на поклик якогось таємничого голосу виринули довкола потапаючого острову-літака трикутні потвори. Акули! Чимраз менші кола стали вони описувати довкола засудженого на безпощадну смерть недобитка-літака. Виглядало воно так, начеб ті тигри моря занюхали певну жертву і ждали лиш відповідної хвилини, щоб собі її взяти.

Почування обох летунів були мабуть такі самі, як нпр. почування важко раненої звірини, яка бачить у пустині, як над нею кружляють сути.

Акули ставали чимраз більше влазливі і чимраз частіше наближалися аж до самого літака. Вкінці вони почали так близько підпливати до літака, що оба летуни стали поважно побоюватися, щоб їх напрасний наступ не перевернув кадовба апарату і не затопив його. Ретуран схопив весло і кілько разів якась акула наблизилася на небезпечну віддаль до літака, він бив її з усіх сил веслом. Акула щезала негайно як торпеда в морі, щоб за кілька хвилин знову появитися з іншого боку. Та коли по одним таким скаженім ударі Ретурана апарат почав сильно занурюватися у воду, оба летуни думали, що настала вже їх остання година. Рад-не-рад мусіли вони закинути і той єдиний спосіб оборони перед акулами. Два дні і дві ночі перебули вони оба в такім безнадійнім положенні. Години ставали віками і здавалося, що кінця не буде цій муці. Голод і спрага виснажували до краю безталанних летунів і сонце ставало їх справжнім прокляттям. А довкола них причаїлася трикутна смерть і ждала лиш на нагоду, щоб справити собі посмертний бенкет.

Обох летунів придавила зневіра і розпука. Вони, вояки і летуни заглядали вже нераз смерти в очі, та цей постійний танок морських хижаків довкола безборонного повітряного велитня, в ожиданні на певний жир, доводив їх обох просто до божевілля.

РЯТУНОК В ОСТАННІЙ ХВИЛИНІ.

Згодом Бріян і Ретуран попали в повну апатію. Вони починали вже бачити марева і привиди. Смертельна фантазія змальовувала в їх уяві чарівні картини багато заставлених столів із ріжними напитками і стравами... Вони бачили найдивніші картини рятунку. З того стану передсмертних мрій і привидів вирвав летунів особливий рух їх літака. Апарат починав остаточно потапати.

Між акулами настав раптом також рух і ожилення. Та що воно там у віддалі замайоріло? Якась дивна дика, безсила скаженина огорнула нас. Ми почали верещати з усіх сил, вимахувати руками і благати рятунку. Адже ми побачили несподівано на обрії смугу синього диму. Ми побачили корабель, що прямував просто в нашому напрямі. Невже це сонний привид, це картина, що приносить рятунок?.. Оба летуни кричали й протирали очі, але корабель на обрії не був привидом. Він плив у їхньому напрямі.

Назвім це припадком або чудом — як хто хоче — але корабель приплив справді в останній хвилині, щоб нас вирятувати з розбитого літака. Ми вже стояли майже по пояс у воді, коли нас витягнули з літака на човен, що його вислали з корабля. На щастя акули щезли, відчувши прихід корабля, а то булиб нас ще таки в останній хвилині пожерли.

На кораблі прийняли обох летунів незвичайно прихильно. Їх обох негайно передягнули в сухий одяг і вкінці по довгім примусовім пості могли оба летуни наїстися і напитися. Після того запали вони в глибокий сон, з якого збудилися аж по двацятьчотирьох годинах.

ВЕСЕЛЕ.

Власну світлину хоче.

Гануся хоче післати свому судженому свою світлину. Гануся йде до фотографа.

Фотограф питається її, які вона має бажання.

Гануся не розуміє його.

Перегляньте оцей альбом, панунцю, — каже фотограф і дає їй альбом з ріжними світлинами у ріжних позах. — Виберіть собі, що вам подобається.

Гануся обертає картку за карткою. І так без кінця.

— Яку світлину хотілиб ви мати, панночко?

Гануся мнеться.

— Властиво — каже вкінці — то я хотілаб найрадше мати таку світлину, де я сама булаб.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

ЛЕЩЕТАРЯМ ПІД РОЗВАГУ.

Зима за плечима. Недавній сніг сигналізував її прихід. Зявився він ненадійно, як перша стежа розходячої армії, пострашив, посміявся з одних, потішив, приніс нові надії другим. Хто ці другі. Це ті, що для них зима, не тільки сніги, морози заверюхи, та разом із цим перестуди, грипи і всі інші лиха, які дошкуляють спокійним громадянам, це ті, які вміють подивляти сувору красу зими, ті яких розлогі сніжні пустарі манять так, як манив колись широкий степ або розбурхане море наших чубатих предків. Це спортовці і то з цієї породи, що на зиму не засипляють — простіть за слово — як медвідь у гаврі. Це лещетарі, які з тугою очікують приходу білої пані-зими. Разом із цим виринає питання: куди їхати?

Якто — спитає здивовано неодин — не знаєте куди їхати? Ворохта, Славсько. Питання давно вирішене. Так, але не всі можуть собі позволити частіше бувати в Карпатах. Для деяких згадані місцевости остають тільки мрією. Багато таких лещетарів і в самому Львові. А здається, якби розглянутися в промірі кількадесяти кільометрів від Львова, можна булоб пошукати такі терени, які у великій мірі моглиб заступити гори. Маємо передовсім на думці околиці Миколаєва н./Дн. Місточко віддалене від Львова 35 км. гостинцем, або 1 год. 10 хв. їзди залізницею. Білет в обі сторони 5 зол. з 33% знижкою 3.20 зол. Ріжноманітний краєвид, гористий терен, широка смуга лісів у східній частині Миколаївщини, привітливі люди — усе це складається на одну симпатичну цілість. Гори, долини, яруги з масою підходів, зїздів роблять Миколаївщину видатним лещетарським тереном, не диво, що цей спорт у багатьох селах відомий, в деяких навіть доволі поширений.

Нерідко можна бачити сільських хлопачків на дошках власного виробу, які зі завзятущою міною друться під гору, щоби собі „зїхати". Приємно бачити, як в зимові неділі і свята просторий трикутник Миколаїв-Розвадів, Веринь, де є найкращі зїзди, покритий рухливими пятками лещетарів, оживає — наповнений безжурним гамором, юнацьким сміхом молодих селян і ремісників. Зорганізовано плекають лещетарство У. С. Т. „Дністер" в Миколаїві н./Дн., та спорт. секція Т-ва „Каум" у Розвадові. Перше уладило навіть в лютому 1937 р. лещетарські змагання, які виказали добру форму змагунів цього Т-ва. Але не тільки добрі зїзди має Миколаївщина. Має теж цікаві з історичного і краєзнавчого боку обєкти. Має стареньку з XVII. ст. деревляну церковцю у Верині (4 км. від Миколаєва) і біля неї старезного дуба, під котрим — як каже повіря — сидів гетьман Хмельницький підчас походу на Львів. Біля села, в лісі на т. зв. „Діравім" маємо цілий ряд скель з печерами, до яких ведуть вузесенькі входи-діри, звідси і назва „Діраве". Скелі чорні наче від саджі. Оповідають старі люди, що колись підчас одного нападу татар, схоронилися там селяни. Татари не могли їх дістати, позносили збіжжя з поля — були тоді саме жнива — обложили скелі, запалили і видушили димом нещасних. Звідси і чорна барва скель. Подібні т. зв. татарські печери є і в селі Їлові, положеному глибоко в лісах, на північному сході Миколаївщини.

З часів світової війни заховалися ще цілком добре бетонові укріплення-форти з їх підземними хідниками і сходами, розкинені довкруги Миколаєва у промірі 3 км. В останніх роках світової війни Миколаївщина (села: Розвадів, Веринь, Надітичі, Пісочна, Дроговиж і ін.) була осідком Коша і Вишколу У. С. С. На шляху Миколаїв-Розвадів стоять казарми колишнього Вишколу. В с. Пісочній стоїть донині імпозантний памятник У. С. С. Місця, куди тепер їздять лещетарі, були 18 літ тому ареною травневих боїв У. Г. А. На миколаївському цвинтарі красується величавий памятник на братській могилі стрільців-Усусусів, що полягли у травні 1919 р. Це історія. З інших обєктів цікава скеля-стовп т. зв. „Дівка" про яку згадує у своєму творі п. н. „Люди і блазні" Микола Голубець.

А краєвиди? Треба бути поетом, щоби їх якслід описати і треба мати на 100% зроговатіле почуття краси, щоби її не відчути. Вийти з лещетами в ясну зимову днину на „Липу" — гора на південь від Миколаєва. В далечині на краю овиду маячіє синява Карпат. На долині у віддалі двох кільометрів, лискуча лента Дністра. Над ним розложилися села: Устє, Розвадів, Веринь. За ними Надітичі. Пісочна, Черниця (осідок Хліборобського Ліцею). Над мальовничо положеними селами домінують церковні бані. На півночі видніє і губиться в тіні лісів шлях княжий город Льва. Прекрасні краєвиди має також найближча околиця сіл Стільська і Діброви. Мальовничa серед лісу дорога Стільсько-Розвадів і високі скелі з печерами здовж неї.

Миколаївщина цікава як цілість і тому можна робити 1—3 денні мандрівки. Вони малиб і пропагандивно-освідомлююче значіння.

Висновок для лещетарів: Їхати до Миколаєва. Кошт невеликий, віддаль близька, комунікація догідна, терен добрий на зїзди і прогульки, краєвид прекрасний, цікаві історичні памятки. Отже їдемо до Миколаєва!

Лещетар.

Сокільські приладові змагання.

Від 18 до 24. п. м. відбулися в руханковій салі Сокола-Батька IV. приладові змагання в яких взяло участь 95 змагунів і змагунок Сокола-Батька. У вислідi:

Побратими II. (середній ступінь). 1) Мазай Е. — 76.5 м. 2) Сторощук Р. — 62.0, 3) Герегка — 60.25 м. **Побратими III.** (нижчий ступінь): 1) Цигилик — 70.0 т., 2) Друченко — 69.75 т., 3) Кіпецький — 67 т. **Побратими IV** (початковий ступінь): 1) Кусюк Б. — 75.0 т., 2) Білоус Р. — 64.0 т., 3) Курах — 62.25 т. **Учасники I.** (середній ступінь): 1) Бомба — 78.5 т., 2) Всеволод — 71.5 т., 2) Всеволод — 71.5 т., 3) Дум-дум 68.75 т. **Учасники II.** (нижчий ступінь): 1) Коваленко — 55,25 т., 2) Стахур — 54.5 т., 3) Вуяя — 52.25 т. **Учасники III** (початк. ступінь): 1) Новий — 51.25 т., 2) Чучил — 47.75 т., 3) Чурко — 47.25 т. **Молодші учасники I.:** 1) Левко — 46.5 т., 2) Гнатко — 43.5 т., 3) Маситий — 42.75 т. **Молод. учасники II:** 1) Таба — 46.75 т., 2) Рольбах III і Лейбик по 40.5 т. **Молод. учасники III:** 1) Шушик — 46.75 т. 2) Ниця — 46.25, 3) Мокрий I і Пропь по 44.25 т. **Посестри II** (середній ступінь): 1) Гатум — 66.0 т., 2) Стефа — 65 т., 3) Турчик Г. — 61.0 т. **Посестри III** (початковий ступінь): 1) інж. Чайківська — 49.5 т. (99%), 2) Нестюк — 47.0, 3) Зарицька 46.25 т. **Учасниці** (нижчий ступінь): 1) Марепія II — 50.0 т., 2) Лоздра — 45.5 т., 3) Шпува — 43.0 т. **Учасниці II** (початковий ступінь): 1) Рольбах 47.5 т., 2) Марійка — 47.25 т., 3) Маситий — 47 т.

В лютім побачимо на окружних приладових змаганнях у Львові змагунів і змагунок вищого ступня всіх гнізд Львова — це буде підготова до краєвих приладових змагань за першенство краю в березні 1938.

Спортові висліди.

ІНАВГУРАЦІЯ ГАКІВКОВОГО СЕЗОНУ У ЛЬВОВІ.

Несподіваний успіх України.

Спізнена цьогорічна зима припізнила і гаківковий сезон у Львові. А що прийшла вона раптом, не диво, що дружини не мали змоги відбути правильний тренінг. Сезон заінавгурував метч України з Погонею та Чорних з Лехією.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ 0:0.

Україна виступила до цих перших цьогорічних змагань у такому складі: Скрипій, Ліщинський, Бубела, Юрчик, Маринець, Бучацький, Люлко, Малогін і Цьорох.

Погонь: Ванчицький, Ума, Сабінський, Коженьовський, Палюс, Стажовський, Цалюс, Колиса.

Обі дружини, як видно, виступили в ослаблених складах, при чому Україна не мала свого найкращого грача і моральної підтримки в особі проф. Дицп. Проте наша дружина, яка вийшла без одного тренінгу на лід, заграла дуже амбітно і зовсім добре. На окрему згадку заслуговує добра гра оборони у двох перших терціях та Скрипія на воротах, який в останній терції врятував кілька, здавалося, безнадійних ситуацій. Із шістки напасників найгрізніший Бучацький, який один відбув уже правильну гаківкову заправу. Також інші грачі нападу заповідаються якнайкраще.

Погонь перевищала Україну кращою комбінаційною грою та швидкістю їзди. Найгрізніші в Погоні Сабінський і Коженьовський.

Тому, що дружини грали перший метч, терції тревали тільки 10 хвилин. Видців к. 800.

ЛЕХІЯ — ЧОРНІ 4:0 (1:0, 1:0, 2:0)

Лехія зовсім несподівано виграла з Чорними мунулорічним мистцем. Чорних оправдує до деякої міри ослаблений склад дружини. Ворота для Лехії здобув Труш I, Труш II, Стволенський і Соколовський.

*

Недільний турнір не дав найкращого перегляду сил, бо дружини виступили загалом у неповних складах. При тому густий сніг, що падав увесь час, присипував раз-у-раз ледовище, що іноді важко було навіть побачити кружок. Про гру на високім рівні не можна говорити.

Як на перший виступ, без ніякого тренінгу, заграла Україна дуже добре. Майже ввесь час вміла вона вдержати отверту гру, і щойно в третій терції, зокрема по зміні Погонь осягнула була сильнішу перевагу. Оба напади мали кілька нагод здобути ворота, одначе напад Погоні мав перед собою мур: Скрипія, Ліщинський, Бубела, якого ніруш не міг сфорсувати. Напад України трохи замягкий, непотрібно збиваються в одну групу, облекшуючи тимсамим противникові оборону. Ще один тільки Бучацький пробував делеких виїздів крилом. Намагався його теж наслідувати Маринець.

Україна заповідається куди краще, як минулого року і можна сподіватися, що при правильнім тренінгу стане справді грізною, як за давніх часів дружиною.

З інших дружин ще найкраще зарепрезентувалася Лехія, зокрема оба брати Труші, б. гаківкарі України.

Погонь і Чорні випали слабше, мабуть з причини некомплетних складів.

Як довідуємося, кваліфікаційного турніру за вдержання, чи пак за вхід до А-кляси, визначеного на 3. січня 1938 р., не буде. Відбудеться він імовірно в пізнішому речинці.

ІНШІ ГАКІВКОВІ ВИСЛІДИ.

КРАКІВ. **КРАКОВІЯ — ДОМБ 4:2 (3:0, 0:0, 1:2)** — У першій терції, бравурна і ефектовна гра Краковії бентежить Домб. Перевагу свою використовує Краковія, добуваючи 3 ворота. Друга терція нецікава, при чому Домб несміло і без ефекту атакує. Щойно у третій терції темпо кріпшає. Домб починає перевaжати і мало що не вирівнює. Стрільцем 2. воріт для Домбу є Урбань. Наприкінці Краковія переймає знову ініціятиву в свої руки і добуває четверті ворота. Глядачів 1.500.

БУКАРЕШТ. **СПАРТА (Прага) — ТІМ БУКАРЕШТУ** 9:1. У четвер 23. грудня ц. р. Спарта перемогла високо тім Букарешту в Букарешті. Празька дружина заграла дуже добре, головно напад у складі: Ірота, Сайбрт, Трапль. Румуни грали слабо. Вирізнювався у них лише канадієць Бурті.

ГАРМІШ-ПАРТЕНКІРХЕН: **РІЗЕРЗЕЕ — ВІНЕР АЙСЛЯУФ ФЕРАЙН 2:2, БУДАПЕШТ — ВІНЕР Е. Ф. 4:3.**

Сен Моріс: ЕГЦ (Сен Моріс) — Амстердам 3:0 ЕГЦ — Квінс Клюб 10:0, Берлінер С. Ц. Сероль Кляр (Брісель) 3:0, Берлін — Амстердам 1:0, Сен Моріс — Брісель 3:2. До фіналу дійшов ВСЦ — Сен Моріс.

КОПАНИЙ МЯЧ

БОЙТЕН. **ПОЛЬСЬКИЙ ШЛЕСЬК — НІМЕЦЬКИЙ ШЛЕСЬК 4:2 (2:0).** Несподівано висока, але зовсім заслужена перемога репрезентації польського Шлеська, що до 67 хвилини гри вів 4:0 і мав гнітучу перевагу. Німці добули перші ворота у 71 хвилині і від години переймають ініціятиву у свої руки. Ворота для польської репрезентації добули: Пап (у 6 хв.), Вілімовський (25. і 51. хв.) і Цебуля (67. хв.).

БУДАПЕШТ. **УЙПЕШТ — ВЕНУС (Букарешт) 2:1 (1:2)** Програла мистця Румунії в Будапешті.

ЛІССАБОНА **ГУНГАРІЯ — БЕЕН 1:1.** Гунгарія осягнула з мистцем Португалії ремісовий вислід 1:1

—o—

Спортові новинки.

Міжнародній гаківковий турнір у Ворохті. В дні 1. і 2. січня 1938 р. гратиме Україна у Ворохті в гаківковому турнірі в участю Драгош-Вода (Чернівці), Погоні (Львів) і репрезентації Станиславова.

„Пролом" — Станиславів організує боксерську секцію під проводом Андрійшина Осипа. Виділ т-ва рішився доложити всіх зусиль, щоб зорганізувати якнайкращу секцію на твердих підвалинах. В лютім новогового року хоче Пролом запросити Україну на виступ у Станиславові.

Перший метч Пролому в Б-клясі. Пінг-понгісти Пролому розіграли перший свій метч за мистецтво Б-кляси зі станиславівським Соколом III (польським) і виграв, як можна було сподіватися 5:0.

Метч Шмелінг — Люї в Берліні. Американські часописи пишуть, що з уваги на протинімецьку бойкотову акцію метчу Шмелінга з Люї менажер Люї веде пертрактації у справі цього метчу в Берліні. Імовірно менажер домагається фінансової запоруки до висоти 750.000 долярів і запоруки вивозу тієї суми до Америки.

Хвиля страйків заливає Францію.

Підчас латинського Різдва загрозила Франції нова хвиля страйків. Підчас страйку в хемічній фабриці у Кольомб дійшло до конфлікту між робітництвом і представниками влади. З огляду на страйк транспортових робітників кольпортажу часописів та постачання до міських харчевих саль перебрали вояки. На деяких автобусових лініях спинено комунікацію.

КОМУНІСТИ ОРГАНІЗУЮТЬ ОКУПАЦІЙНИЙ СТРАЙК.

Цікава причина страйку у хемічній фабриці в Кольомб та постава державної влади.

Дирекція усунула з фабрики одного москаля-телефоніста, який підслухував телефонічні розмови. Тоді комуністи, які становлять 1/3 робітників фабрики (всіх є 2.500) ухвалили страйк і обсадили фабрику.

Напередодні Свят-Вечора влада намагалася усунути робітників, але коли вони візвали на поміч персонал інших фабрик, поліція уступила.

Уряд полагодив справу так, що фабрику „знетралізовано“: робітники евакували її, але до поладнання конфлікту не можна її пустити в рух.

Дирекція фабрики й обєднання промисловців протестують проти тої „невтралізації“, яка є так само нелеґальна, як і окупаційний страйк.

—o—

Японсько-американський конфлікт поладнаний.

Уряд Злучених Держав заявив японському урядові нотою з 25. ц. м., що він вдоволений японською нотою, яку дістав 24. ц. м.

Нотами з 14. і 24. ц. м. Японія виповнила домагання Злучених Держав у звязку з нападом на „Панай“. Японія формально перепросила Америку й обіцяла заплатити відшкодування та подбати, щоб на майбутнє американські громадяни не потерпіли шкід у Китаю.

Тим способом американсько - японський конфлікт остаточно поладнаний.

ЯПОНСЬКА БЛЬОКАДА ОБНЯЛА ЦІЛЕ КИТАЙСЬКЕ ПОБЕРЕЖЖЯ.

Як подає начальна команда японської маринарки в Китаю, вона поширила бльокаду китайської торговельної плавби і на Тсінтав — тобто на решту китайського побережжя.

Як розділять мандати до румунського парляменту.

Румунська найвища виборча комісія рішила, що мандати до парляменту розділять на основі відсотку голосів у цілому краю, а не в поодиноких округах — як того хотів урядовий бльок. Партії, що дістали менше як 2% голосів, не дістануть мандатів зовсім.

Загальні Збори Н. Т. Ш. у Львові.

Дня 26. ц. м. пополудні в кімнатах Музею Н. Т. Ш. відбулися Звичайні Загальні Збори Наукового Т-ва ім. Шевченка. Мірником великого зацікавлення справами НТШ в його членів є факт, що присутніх було 118 дійсних і звичайних членів. Збори тягнулись від 4-ої попол. до год. 10.30 вночі, при чому до самого кінця було 84-ох членів.

Збори відкрив **д-р І. Раковський** промовою, в якій вказав на важні й важкі часи, які переживає український нарід та в звязку з тим і українське наукове життя. Сучасний історичний момент — казав голова — вимагає пекучу потребу „одностайно стати“ нам усім у змаганнях до відбудови й розбудови наукового й культурного життя народу. Зосередити ті всі змагання на полі української науки, її репрезентувати — це основні завдання Наукового Т-ва ім. Шевченка — після большевизації ВУАН та знищення її українських установ — єдиної на українських землях наукової установи.

Помянувши померших членів Т-ва і ствердивши правосильність Заг. Зборів, д-р І. Раковський покликав на секретарів д-ра Витановича і м-ра Ковалика. На внесок **д-ра Е. Ю. Пеленського**, не вважаючи на спротив д-ра К. Чеховича, вибрано Комісію Матку у складі таких осіб: **д-р М. Чубатий, д-р І. Свєнціцький, д-р Л. Макарушка, ред. І. Кедрин, о. д-р Ішак.** На внесок д-ра Чубатого вибір цей доповнено **д-ром Т. Бурачинським.**

З черги приступлено до звітів з наукової діяльности Т-ва від р. 1935-1937. (Звіт з господарської і наукової діяльности Т-ва надруковано в окремій „хроніці“ Т-ва та на окремих листах). Перший склав звіт **д-р І. Крипякевич**, директор **історично-фільософ.** секції. Секція числить 49 членів (у тому 2-ох чужинців), відбула 12 наукових засідань. У 1936 р. при секції створились комісії, в яких здебільша працює молодь. Таких комісій було пять: а) комісія старої української літератури, б) нової української літератури, в) історично-джерелознавча, г) нац. економіки, соціольогії і статистики, д) музикольогії. У грудні секція відкрила свою наукову робітню. Має постійний контакт з заграницею. Праці її за останній час надруковані в 159 т. записок.

Д-р Свєнціцький представив діяльність **фільольогічної секції**, що має 64 дійсних членів (в тому 29 чужинців). Засідань секції було 26, крім засідань окремого призначення (присвячені І. Франкові, Стефаникові). Праця секції ведеться в комісіях: 1) української мови, 2) мовознавчій, 3) української літератури, 4) літературознавчій, 5) славянознавчій, 6) шевченкознавства, 7) етнографічній, 8) бібліольогічній. Референт підкреслив велику вагу шевченкознавчої комісії та ствердив брак глибшого зацікавлення старою українською літературою.

Звіт з діяльности **математично-природничо-лікарської** комісії здав **д-р В. Левицький**. Ця секція обіймає 71 дійсних членів (у тому 22 чужинців). Свої праці друкує у Збірнику Секції, працях геогр. комісії і в Лікарськім Вістнику. Заходами секції відбувся V. і VI. зїзд лікарів і природників. При секції працюють такі комісії: а) географічна, б) фізіографічна, в) лікарська, г) технічно-наукова, д) охорони природи. Крім того д-р Левицький обговорив діяльність природничого музею і бактеріольогічно-хемічного інституту, вказуючи на велике значіння цих установ. Після звіту **д-ра М. Чубатого** про стан бібліотеки (числить 210 тисяч томів), яка відчуває катастрофальний брак місця, та **д-ра Я. Гординського** про Культ.-історичний Музей, забрав слово **д-р І. Раковський.** Він зясував напрямні праці виділу: наукові й господарські, вказуючи на ті труднощі, з якими Т-во в останніх літах мусіло боротись. Майбутній виділ мусить докладно занятись такими справами: а) господарськими: організація допомоги студіюючій молоді, реорганізація підприємств Т-ва, ремонт камениць; б) науковими: справою українського університету; інститутом українознавства, українознавчим журналом.

Після того іменем Контрольної Комісії забрав голос **дир. Орест Радловський** та відчитав більш як півгодинний дуже солідно виготовлений звіт з контролі агенд Т-ва, вказуючи на пекучу потребу його господарської реорганізації. Хоч референт перестерігав, що звіт „нудний“, проте він був такий цікавий, що його в напруженні вислухали присутні. Контрольна Комісія сягнула аж до нетрів господарки в Т-ві зперед 10-ти літ, зясувала докладно конфлікти з п. Геваком, п. Угрином і т. д. та дала точну аналізу господарської ситуації і зголосила конкретні внески в якому напрямку мусить піти санація й реорганізація господарки Т-ва. По цім звіті відбулась довша дискусія, що оберталась у площині справ наукових і господарських.

У справах наукової діяльности, та методів наукових дослідів забирали голос: д-р Сторосольський, д-р Чехович, д-р Залозецький, д-р Свєнціцький, д-р В. Сімович, д-р Пеленський; у справах господарських Т-ва, і його сучасного положення та реорганізації поодиноких підприємств говорили: ред. І. Кедрин, д-р Е. Храпливий, д-р Гижа, дир. Радловський і інші.

У дискусії виявилось, що т. зв. опозиція не має документів ані нових ані стійких, бо хоч і висунула деякі слушні заввагн чи-то щодо науково-видавничої діяльности Т-ва, чи щодо потрібних господарських реформ, проте ці речі або були вже раніш предметом широких нарад НТШ та правосильних постанов, або є практично покищо не до переведення через брак фондів. До дуже прикрого інциденту дійшло лише у висліді нетактовних натяків д-ра К. Чеховича на якісь махінації з протоколами Виділу чи видатнуванням грошей: реакція на ті виводи була одностайна дуже різка. Коли „опозиція“ навіть мала деякі річеві арґументи, що з ними можна було полемізувати та на їх площині спокійно порозумітись та ліквідувати якісь несуттєві „фронти“, то той виступ п. Чеховича опозиції зробив жахливу ведмежу прислугу.

Зголошено дві листи кандидатів, врештою одна до другої дуже подібна. Голосуючих було 84, з чого кандидати т. зв. маґістратської листи (деякі кандидати були на обидвох листах) здобули від 60 до 84 голосів.

НОВИЙ ВИДІЛ НТШ.

Голова: Д-р Іван Раковський. Члени Виділу: Д-р Витанович Ілля, дир. Грабар Іван, д-р Давидяк Евген, д-р Цегельський Роман, дир. Капуста Микола, д-р Пеленський Евген Юліян, д-р Старосольський Станислав. Заступники членів Виділу: Інж. Адамчук Андрій, м-р Ковалик Іван, інж. Рижевський Василь, д-р Храпливий Зенон. Контрольна Комісія: Дир. Мілянич Атанас, д-р Кучер Володимир, проф. Котович Зенон.

НОВІ ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ НТШ.

Поки скрутаційна комісія обчисляла голоси д-р Раковський в імені Виділу НТШ запропонував **вибрати почесними членами таких заслужених для української науки і культури громадян: ЙЕ. Митр. Андрея Шептицького, проф. Івана Горбачевського, проф. д-ра Степана Смаль-Стоцького і през. д-ра К. Левицького.**

ПОЛАДНАННЯ КОНФЛІКТУ „ПАНАЙ“ — КІНЕЦЬ ЧАНКАЙШЕКА.

Агенція Домеї повідомляє: „Ніші-Ніші Шімбун“ стверджує, що мирне поладнання конфлікту „Панай“ стане остаточною причиною заломання уряду Чанкайшека, який до останньої хвилини сподівався, що той інцидент спричинить спільну акцію Злучених Держав і В.Британії проти Японії.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ ЦІНАНФУ.

З Токіо повідомляють урядово, що японські частини заняли столицю провінції Шантунг — місто Цінанфу.

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів.

— Не є це ніякий інтерес для часопису, коли наші Шановні Читачі замість висилати святочні бажання кожному зокрема, помістять їх на сторінках свят-різдвяного „Діла“ за оплатою всього 2 зол. до слів 15, а кожне дальше слово по 20 сот. Це тільки загально принятий звичай, гарний, вигідний і ощадний. Тому не гайтесь і зараз таки надішліть текст бажання разом із належністю. Зголошення приймаємо тільки до дня 2. січня 1938 року.

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3/1, телефон 254-46.

— Концерт на дохід будови церкви св. Івана Богослова. Дня 17. січня 1938 відбудеться в салі Театру Ріжнородностей (Народній Дім), Рутовського 22, концерт, виконавцями котрого бу-

дуть Вп. Іван С. Барвінський і Наталія Барвінська та смичкова орхестра Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові. Диригент проф. Микола Колесса. Подробиці в програмах, які будуть небавком видруковані і кольпортовані Комітетом будови церкви. Наші установи й торговельно-промислові фірми, які бажалиб помістити на програмах свої платні оголошення зволять негайно надіслати тексти оголошень на руки секретаря К-ту Гр. Ганyляка, Львів, Ольшевського 11. Програмки-запрошення будуть друкуватися в 3—4 тисячах примірників і будуть підчас Різдвяних Свят кольпортовані при львівських церквах, отже реклама на цих програмках буде безумовно доцільна й успішна.

— **З Т-ва наук. викладів ім. П. Могили.** Загальні Збори Т-ва ім. Могили відбулися 23. ц. м. Поза денним порядком нарад, звязаним із статутом, голова Т-ва схарактеризував напрямні його діяльности, висказав подяку добродіям Т-ва, прелеґентам та українській пресі. Головою Т-ва вибрано поновно д-ра Дениса Лукіяновича, заступником голови — ем. суддю Гладишовського.

— **Виклади в Перемишлі.** Заходами філії „Учительської Громади" і Т-ва ім. Могили в Перемишлі відбудуться там у салі „Української Бесіди" (Народній Дім — I. поверх) два виклади, а саме: в суботу 1. січня 1938, виклад **д-ра інж. І. Фещенка-Чопівського**, відомого вченого-метальознавця і професора Гірничої Академії у Кракові, п. н. **Тяжкий промисл і його значіння в сучасній господарці** (год. 17) і в середу 5. січня 1938 виклад **д-ра І. Зілинського**, видатного нашого мовознавця, професора української мови у краківському університеті, п. н. **Лемківщина в науковому освітленні** (год. 19).

— **Відчит про новини українського письменства в радіо.** У вівторок, 28. ц. м. в год. 18.10—18.20 львівська радіовисильня надаватиме літературну гутірку в українській мові Мирослава Семчишина: Серед нових книжок.

— **Пригадується, що Загальні Збори Українського Краевого Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові відбудуться в четвер, дня 30. ц. м. в год. 10-ій рано в домівці „Молодої Громади" при вул. Коперника 21. — Головна Рада.**

— **Вистава образів** В. Валькера і В. Брайтера отворена щодень між год. 11—14 у Союзі артистів пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1. Вступ по 50 і 25 сот., для шкільної молоді вільний.

— **Вислід збірки на Ремісничо-Промислову Бурсу.** Подаємо до відома, що переведена в часі від 10—17. жовтня ц. р. на основі дозволу старостза збірка у львівському повіті на Ремісничо-Промислову Бурсу принесла: 19.370 кг. бульби, бураків, моркви і т. п., 489 кг. збіжа, 231 головок капусти, 130.65 зол. готівкою. Всім жертводавцям за жертви і збірщикам за труд висловлює щире Спасибіг — **Рада Ремісничо-Промислової Бурси у Львові.**

— **Заборона „Сокола" на Знесінні.** Львівський воєвідський уряд відкинув подання у справі ре-єстрації руханково-спортового т-ва „Сокіл" на Знесінні під Львовом, мотивуючи це тим, що існування цього товариства може загрожувати публичній безпеці та порядкові. Зокрема зазначено, що на випадок зареєстрування проектованого товариства воно може статися політичною організацією всупереч постановам закону про стоваришення.

— **Спокійні свята.** Латинське Різдво у Львові минуло цього року без традиційних подій, які звичайно нотує з цього приводу хроніка поліційна та ратункового поготівля. Було тільки кілька дрібних крадіжей та три випадки пожежі, не рахуючи двох легких випадків переїхань. Назагал обійшлось без різких випадків надужиття алькоголю.

— **Перерва в залізничій комунікації.** У Клаю під Краковом розірвався в ночі вантажний поїзд і затарасував залізничий шлях Краків-Львів. Залізнича комунікація на цьому шляху припинилася на кілька годин. Всі потяги з Кракова до Львова прийшли зі значним спізненням.

— **Зимова погода.** В останньому часі устійнився зимовий тип погоди, що — як каже державний метеорольогічний інститут — потреває довший час. Отже будемо мати повне захмарення і морози коло 5 ступнів з легкими сніговими опадами. При тому умірковані східні вітри.

— **Велика пожежа** вибухла 26. ц. м. в ночі в заведенні деревного промислу братів Ґредлів у Скольому. Вогонь повстав у двоповерховому адміністраційному будинку, де находилися мешкання урядовців. Завдяки пожежній сторожі пожежі не допущено на великі склади деревних матеріялів, так що згорів тільки другий поверх. Акти і бухгальтерійні книги вратовано. Підчас ратункової акції згинув один робітник, що впав з даху, а два інші робітники поломили руки та ноги на ожеледі. Шкоду обчисляють на 150 тисяч зол.

— **Кн. Радзівіл під кураторією.** Окружний суд в Острові встановив над князем Мих. Радзівілом, до часу його обезвласновільнення, тимчасовим опікуном Альфреда Хлаповського. Внесення на визначення тимчасового опікуна поставила, як відомо, родина кн. Радзівіла. Одначе опікунчий суд це внесення відкинув. Проти відкинення відкликалися до окружного суду родина князя і прокуратор.

— **Учень душогубом.** Біля жидівського цвинтаря на Празі під Варшавою знайшли тіло 24-літнього залізничого робітника, Андрія Модзяковського, покоженого ножем. Підозріння звернулося проти 17-літнього учня Генрика Міноги, сина поліціянта, що часто з ним перебував. Підчас ревізії знайшли у Міноги свіжо випраний стрілецький одяг та щадничу книжечку на 2 тисячі зол. власність убитого. Арештований признався до злочину, тимбільше, що коло трупа знайшли його рукавичку та олівець. Він заманив Модзяковського за місто і там убив його пружиновим ножем. Разом з ним арештовано його приятеля Мих. Скуру. Оба хотіли їхати до Америки.

— **Трагічна доля акторів.** У Варшаві померли в нужді два актори: 52-літній цирковий актор Ян Маер і 35-літній кабаретовий артист Богуслав Вількошевський. Оба нездужали на туберкульозу легких. Похоронами занявся союз кабаретових артистів.

— **Автобусова катастрофа.** В пасажирському автобусі на шляху Варшава-Сьрудборув експльодував збірник бензини. Між пасажирами настав переполох, бо цілий автобус станув швидко у вогні. Не могучи видобутися крізь двері, які були замкнені, вони повибивали вікна і почали вискакувати. Жертв у людях не було, тільки кількох пасажирів легко попеклося. Автобус, що представляв вартість 10 тисяч зол. згорів до тла. Пасажири втратили баґажі загальної вартости 6 тисяч зол.

— **Корабельні катастрофи.** Наслідком густої мряки зударився біля Пагенсанду англійський корабель „Бліт" з кораблем прибережним „Отто Вульф", що вдержує постійну комунікацію між Гамбурґом і Куксгафеном. Англійський корабель зазнав незначного ушкодження, зате „Отто Вульф" затонув. Його залога врятувалася. — Як повідомляють із Стамбулу, в часі бурі корабель „Гісар" розбився об скелі і до 10 хвилин затонув. 23 людей залоги, що схоронилися до нутра корабля, щоб не змели їх хвилі, які переважувалися понад чердак, потопилися. Один тільки моряк привязався до бальки на воді і врятувався.

— **Пожежа у шпиталі.** В заведенні для умово недужих у Монтредон під Ле Пюї вибухла пожежа і знищила цілий будинок, у якому находилося 135 хорих. Спід румовища добули в першій хвилині кільканацять трупів. Вони такі змасакровані, що годі їх розпізнати. Багато хорих підчас пожежі розбіглося в ріжні сторони і тому неможливо покищо ствердити, хто з них згинув.

— **Жахлива пожежа в театрі.** Дохоження, ведені у звязку з пожежею в театрі Везель у Букарешті, виявили, що вогонь повстав наслідком короткої електричної злуки за сценою. За кілька хвилин куртина, охоплена вогнем, упала на сцену. У вогні згинули дві особи з театральної прислуги та одна двісерка. Одну студентку, що находилася між публикою і зімліла, так потоптали, що її стан безнадійний. Кільканацять осіб вийшло з поломаними ногами та руками. Театр находився у великому будинку, в якому маю ще приміщення одно кіно, редакція одного щоденника, шпитальний архів, кілька великих магазинів і приватні мешкання. Зараз у сусідстві находяться два кіна. Цілий будинок згорів на шкоду кількадесятьох міліонів левів.

— **Французький літак розбився у Чехословаччині.** Комунікаційний літак, що курсує на трасі Букарешт-Прага-Париж, який 24. ц. м. вилетів із Відня до Праги, змилив трасу і впавши в південній частині Чеського Лісу в полосу мряки та сніговії, розбився об дерево. В катастрофі згинула залога, зложена з пільота й телеґрафіста та один пасажир адвокат із Праги.

— **Ріжні вістки.** В Єрусалимі померла 115-літня жидівка Лея Коген, родом із Пінська, що виемігрувала до Палестини тому 75 літ. — Наслідника румунського престолу, великого воєводу Михайла іменовано командантом центурії студентської організації „Сторожа краю". — З Ню Йорку виплив корабель „Норманді", везучи до Франції 150 міліонів франків у штабах золота.

З театру.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР „ЦВІРКУН": „САРАЄВО" — песа в 5 відслонах С. Брандовського.

Відомий нашій публиці театр „Цвіркун" хоче відновити у Львові постійну українську сцену. Вперше виступив він по кількох роках минулої суботи зі сензаційною песою Брандовського „Сараєво", що її вже свого часу виставляв. Ця сензаційно-шпигунська історія має кілька моментів, що тримають нерви глядачів у напруженні, але деякі її сцени написані трохи наївно: шпигуни, замаховці та конфіденти поводяться не лише в серцевих, але й у конспіративних справах, наче ґімназисти.

З огляду на те наші артисти мали перед собою нелекге завдання; годі дивуватися, що деякі з них не могли багато видобути зі своїх невдячних роль. Назагал можна всеж таки сказати, що вистава відповіла вимогам, які ставимо до популярних сцен.

Пані О. Залуцька не почувалася найкраще в ролі жінки-детектива, хоч виявила вона велику сценічну рутину. Багато надій можна покладати на п-ю Галю Горницьку, яка зі своєї ролі добула все, що могла. Про артиста П. Сороку можна хіба лиш те сказати, що він із найслабшої ролі створить першорядну сцен. постать. Його гідним партнером був п. Остоя. Молодий артист п. Мельник у ролі заговірника зовсім добрий. Інші виконавці по змозі своїх сил виконали менші ролі назагал бездоганно.

Орхестра під проводом п. Горницького і Цісика давала іноді змогу забути про умовини, серед яких мусить український театр грати.

Більше як скромна саля жидівського театру (при вул. Ягайлонській), в якій „Цвіркун" виступає, насуває рефлексії на тему необхідности будови власної театральної салі.

дуть Вп. Іван С. Барвінський і Наталія Барвін- ська та смичкова оркестра Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові. Диригент проф. Микола Колесса. Подробиці в програмах, які будуть небавком видруковані і кольпортовані Комітетом будови церкви. Наші установи й торговельно-промислові фірми, які бажалиб помістити на програмах свої платні оголошен- ня зволять негайно надіслати тексти оголошень на руки секретаря К-ту Гр. Ганулянка, Львів, Ольшевського 11. Програмки-запрошення бу- дуть друкуватися в 3—4 тисячах примірників і будуть підчас Різдвяних Свят кольпортовані при львівських церквах, отже реклама на цих програмках буде безумовно доцільна й успішна.

— **З Т-ва наук. викладів ім. П. Могили.** Загальні Збори Т-ва ім. Могили відбулися 23. ц. м. Поза денним порядком нарад, звязаним із статутом, голова Т-ва схарактеризував напрямні його діяльности, висказав подяку добродіям Т-ва, прелегентам та українській пресі. Голо- вою Т-ва вибрано поновно д-ра Дениса Лукія- новича, заступником голови — ем. суддю Гла- дишовського.

— **Виклади в Перемишлі.** Заходами філії „У- чительської Громади" і Т-ва ім. Могили в Пере- мишлі відбудуться там у салі „Української Бесіди" (Народній Дім — І. поверх) два ви- клади, а саме: в суботу 1. січня 1938. виклад д-ра інж. І. Фещенка-Чопівського, відомого ученого-метальознавця і професора Гірничої Академії у Кракові, п. н. **Тяжкий промисл і його значіння в сучасній господарці** (год. 17) і в се- реду 5. січня 1938 виклад д-ра І. Зілинського, видатного нашого мовознавця, професора укра- їнської мови у краківському університеті, п. н. Лемківщина в науковому освітленні (год. 19).

— **Відчит про новини українського письмен- ства в радіо.** У вівторок, 28. ц. м. в год. 18.10— 18.20 львівська радіовисильня надаватиме літе- ратурну гутірку в українській мові Мирослава Семчишина: Серед нових книжок.

— **Пригадується, що Загальні Збори Україн- ського Краєвого Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові відбудуться в четвер, дня 30. ц. м. в год. 10-ій рано в домівці „Молодої Громади" при вул. Коперника 21. — Головна Рада.**

— **Вистава образів** В. Валькера і В. Брайтера отворена щоденно між год. 11—14 у Союзі арти- стів пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1. Вступ по 50 і 25 сот., для шкільної молоді вільний.

— **Вислід збірки на Ремісничо-Промислову Бурсу.** Подаємо до відома, що переведена в ча- сі від 10—17. жовтня ц. р. на основі дозволу староства збірка у львівському повіті на Реміс- ничо-Промислову Бурсу принесла: 19.370 кг. бульби, буряків, моркви і т. п., 489 кг. збіжа, 231 головок капусти, 130.65 зол. готівкою. Всім жертводавцям за жертви і збірщикам за труд висловлює щире Спасибіг — **Рада Ремісничо- Промислової Бурси у Львові.**

— **Заборона „Сокола" на Знесінні.** Львівський воєвідський уряд відкинув подання у справі ре- єстрації руханково-спортового т-ва „Сокіл" на Знесінні під Львовом, мотивуючи це тим, що **існування цього товариства може загрожувати публичній безпеці та порядкові.** Зокрема зазна- чено, що на випадок зареєстрування проектова- ного товариства воно може статися політичною організацією всупереч постановам закону про стоваришення.

— **Спокійні свята.** Латинське Різдво у Львові минуло цього року без традиційних подій, які звичайно нотує з цього приводу хроніка полі- ційна та ратункового поготівля. Було тільки кілька дрібних крадіжей та три випадки поже- жі, не рахуючи двох легких випадків переїхань. Назагал обійшлось без різких випадків надуживання алькоголю.

— **Перерва в залізничій комунікації.** У Клаю під Краковом розірвався в ночі вантажний по- тяг і затарасував залізничий шлях Краків-Львів. Залізнича комунікація на цьому шляху припи- нилася на кілька годин. Всі потяги з Кракова до Львова прийшли зі значним спізненням.

— **Зимова погода.** В останньому часі устійнив- ся зимовий тип погоди, що — як каже держав- ний метеорольогічний інститут — потребує дов- ший час. Отже будемо мати повне захмарення і морози коло 5 ступнів з легкими сніговими о- падами. При тому умірковані східні вітри.

— **Велика пожежа** вибухла 26. ц. м. в ночі в заведенні деревного промислу братів Ґреллів у Скольому. Вогонь повстав у двоповерховому адміністраційному будинку, де находилися меш- кання урядовців. Завдяки пожежній сторожі по- жежі не допущено на великі склади деревних матеріялів, так що згорів тільки другий поверх. Акти і бухгальтерійні книги вратовано. Підчас ратункової акції згинув один робітник, що впав з даху, а два інші робітники поломили руки та ноги на ожеледі. Школу обчисляють на 150 ти- сяч зол.

— **Кн. Радзівіл під кураторією.** Окружний суд в Острові встановив над князем Мих. Радзіві- лом, до часу його обезвласновільнення, тимча- совим опікуном Альфреда Хлаповського. Вне- сення на визначення тимчасового опікуна по- ставила, як відомо, родина кн. Радзівіла. Одна- че опікунчий суд це внесення відкинув. Проти відкинення відкликалися до окружного суду ро- дина князя і прокуратор.

— **Учень душогубом.** Біля жидівського цвинта- ря на Празі під Варшавою знайшли тіло 24-літ- нього залізничого робітника, Андрія Модзяков- ського, покоженого ножем. Підозріння зверну- лося проти 17-літнього учня Генрика Міноги, си- на поліцієнта, що часто з ним перебував. Підчас ревізії знайшли у Міноги свіжо випраний стрі- лецький одяг та щадничу книжечку на 2 тисячі зол. власність убитого. Арештований признався до злочину, тимбільше, що коло трупа знайшли його рукавичку та олівець. Він заманив Модзя- ковського за місто і там убив його пружиновим ножем. Разом з ним арештовано його приятеля Мих. Скуру. Оба хотіли їхати до Америки.

— **Трагічна доля акторів.** У Варшаві померли в нужді два актори: 52-літній цирковий актор Ян Маєр і 35-літній кабаретовий артист Богус- лав Вількошевський. Оба нездужали на тубер- кульозу легких. Похоронами занявся союз ка- баретових артистів.

— **Автобусова катастрофа.** В пасажирському автобусі на шляху Варшава-Сьрудборув екс- пльодував збірник бензини. Між пасажирами настав переполох, бо цілий автобус станув швидко у вогні. Не могучи видобутися крізь дверці, які були замкнені, вони повибивали вік- на і почали вискакувати. Жертв у людях не бу- ло, тільки кількох пасажирів легко попеклося. Автобус, що представляв вартість 10 тисяч зол. згорів до тла. Пасажири втратили багажі за- гальної вартости 6 тисяч зол.

— **Корабельні катастрофи.** Наслідком густої мряки зударився біля Пагенсанду англійський корабель „Бліт" з кораблем прибережним „От- то Вульф", що вдержує постійну комунікацію між Гамбургом і Куксгафеном. Англійський ко- рабель зазнав незначного ушкодження, зате „Отто Вульф" затонув. Його залога врятува- лася. — Як повідомляють із Стамбулу, в часі бу- рі корабель „Гісар" розбився об скелі і до 10 хвилин затонув. 23 людей залоги, що схорони- лися до нутра корабля, щоб не змели їх хвилі, які перевалювалися понад чердак, потопилися. Один тільки моряк привязався до бальки на во- ді і врятувався.

— **Пожежа у шпиталі.** В заведенні для умово недужих у Монтредон під Ле Пюї вибухла по- жежа і знищила цілий будинок, у якому нахо- дилося 135 хорих. Спід румовища добули в пер- шій хвилині кільканадцять трупів. Вони такі зма- сакровані, що годі їх розпізнати. Багато хорих підчас пожежі розбіглося в ріжні сторони і то- му неможливо покищо ствердити, хто з них згинув.

— **Жахлива пожежа в театрі.** Дослідження, ве- дені у звязку з пожежею в театрі Везель у Бу- карешті, виявили, що вогонь повстав наслідком короткої електричної злуки за сценою. За кіль- ка хвилин куртина, охоплена вогнем, упала на сцену. У вогні згинули дві особи з театральної прислуги та одна танцерка. Одну студентку, що находилася між публикою і зімліла, так потоп- тали, що її стан безнадійний. Кільканадцять осіб вийшло з поломаними ногами та руками. Театр находився у великому будинку, в якому мали ще приміщення одно кіно, редакція одного що- денника, шпитальний архів, кілька великих ма- газинів і приватні мешкання. Зараз у сусідстві находяться два кіна. Цілий будинок згорів на школу кількадесятьох міліонів леїв.

— **Французький літак розбився у Чехословач- чині.** Комунікаційний літак, що курсує на трасі Букарешт-Прага-Париж, який 24. ц. м. вилетів із Відня до Праги, змилив трасу і впавши в пів- денній частині Чеського Лісу в полосу мряки та сніговії, розбився об дерево. В катастрофі згинула залога, зложена з пільота й телеграфіста та один пасажир адвокат із Праги.

— **Ріжні вістки.** В Єрусалимі померла 115-літ- ня жидівка Лея Коген, родом із Пінська, що ви- еміґрувала до Палестини тому 75 літ. — Наслід- ника румунського престолу, великого воєводу Михайла іменовано командантом центурії сту- дентської організації „Сторожа краю". — З Ню Йорку виплив корабель „Нормандія", везучи до Франції 150 міліонів франків у штабах золота.

Подяка.

За незвичайно совісну і дбайливу та безінтересов- ну лікарську опіку в часі перебування моєї дружини у шпиталі у Львові складаю отсим найщирішу подяку Вп. П. Д-РОВІ МАРКІЯНОВІ ДВЕРОВИЧЕВІ, спец. внутр. недуг у Львові, Коперника 2.

Рівночасно при цій нагоді складаю 5 зол. на На- родню Лічницю ім. Митр. Шептицького та 5 зол. на Рідну Школу.

Щуровичі, в грудні 1937.

Лікар Антін Жуковський

З театру.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР „ЦВІРКУН": „САРАЄ- ВО" — песа в 5 відслонах С. Брандовського.

Відомий нашій публиці театр „Цвіркун" хо- че відновити у Львові постійну українську сцен- ку. Вперше виступив він по кількох роках мину- лої суботи зі сензаційною песою Брандовського „Сараєво", що її вже свого часу виставляв. Ця сензаційно-шпигунська історія має кілька мо- ментів, що тримають нерви глядачів у напружен- ні, але деякі її сцени написані трохи наївно: шпигуни, замаховці та конфіденти поводяться не лише в серцевих, але й у конспіративних спра- вах, наче гімназисти.

З огляду на те наші артисти мали перед со- бою нелегке завдання; годі дивуватися, що дея- кі з них не могли багато видобути зі своїх не- вдячних роль. Назагал можна всеж таки сказа- ти, що вистава відповіла вимогам, які ставимо до популярних сцен.

Пані О. Залуцька не почувалася найкраще в ролі жінки-детектива, хоч виявила вона велику сценічну рутину. Багато надій можна покладати на п-ю Галю Горницьку, яка зі своєї ролі добула все, що могла. Про артиста П. Сороку можна хіба лиш те сказати, що він із найслабшої ролі створить першорядну сцен. постать. Його гід- ним партнером був п. Остоя. Молодий артист п. Мельник у ролі заговірника зовсім добрий. Інші виконавці по змозі своїх сил виконали менші ролі назагал бездоганно.

Орхестра під проводом п. Горницького і Ци- сика давала іноді змогу забути про умовини, се- ред яких мусить український театр грати.

Більше як скромна саля жидівського театру (при вул. Ягайлонській), в якій „Цвіркун" висту- пає, насуває рефлексії на тему необхідности бу- дови власної театральної салі.

Посмертні згадки.

Дня 21. грудня ц. р. померла в Камінці Струм. в домі доньки Іванни бл. п. **Левкадія з Білецьких Геринович**, проживши 82 роки.

Небіжка була матірю проф. д-ра Володимира Геpиновича, відомого вченого, що тепер пребуває на Соловках у СССР; внук Покійної Олександер Ґеринович перебуває у Ленінґраді. 2689

В. Ій П.!

ЮХИМ СІЧИНСЬКИЙ.

З Камянця Подільського дійшла до нас сумна вістка про смерть відомого українського культурного діяча — Юхима Січинського. Історик Поділля, археольоґ, дійсний член Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові й Києві, редактор „Подільських Епарх. Вѣдом.“ та інших подільських видань, основник і директор історично-археольоґічного музею в Камянці, многолітній пастир віруючих як протоерей, завжди на своїм місці, завжди відданий праці — таким знали покійного Юхима Січинського не лише у Камянці Подільськім та по цілому Поділлі, якому присвятив він стільки своєї уваги, але й далеко-далеко по цілій Україні. На склоні життя був він професором археольоґії та історії Поділля в університеті (1918—20), пізніше (1920—26) професором ІНО. Коли ж совітські уряди позбавили його можливости працювати в цій ділянці, з останніх сил ще змагався з тяжкими умовинами підсовітської дійсности та не залишав до останку наукової праці. Плідна творча праця його обірвана передчасною смертю. В. Й. П.! (У.Т.).

Дописи.

ЯВОРІВ.

Вечір сонат. Дня 15. ц. м. уладили професори яворівської філії Музичного Інституту ім. М. Лисенка п. М. Вишницька (фортеп'ян) і п. Богдан Левицький (скрипка) вечір сонат з такою програмою: 1) Соната оп. 47 і 2) Соната патетична — Бетовена, 3) Соната А-дур Франка і 4) Соната оп. 45 Ґріґа. Публика мала змогу послухати і пізнати поважні твори, що їх так рідко у нас виконують. Виконавці захоплювали технікою та знаменитим вігранням. На салі був милий настрій і весь час концерту видно було контакт між численною публикою й концертантами. Не кожне провінціональне місто має змогу уладити такий концерт місцевими силами.

Свято „Просвіти“ — всенародне свято. Тим то приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: станьмо членами „Просвіти“ і складім жертву на ювилейний дар для неї!

ВІДГУКИ ДНЯ.

ГАЛИЧ.

З життя наших економічних та освітніх організацій у Галичі. В усіх наших економічних організаціях і освітніх товариствах у Галичі йде праця доволі добре. І так складниця Союзу Кооператив знайшла приміщення у новозакупленій реальности коло самої залізничої стациї. Свідоме селянство радіє, що вже має відповідне місце збуту господарських продуктів. Торжественне посвячення складниці і великого збіжевого магазину відбулось при участи численних представників кооператив з цілого галицького району. Разом з о. дек. Медвідським з Дубовець посвятив і відповідне слово до кооператорів виголосив о. декан Янович. — Районова Молочарня здобулася на величавий будинок, що його вимурували на основі плянів і під наглядом КІР-у на площі під замком при головній вулиці. Хоч посуха знищила пашу і тому достава молока зменшилась — Районова Молочарня розвивається добре під фаховим проводом. — Українбанк теж розвивається. До надзірної ради ввійшли нові сили. Громадянство що тижня складає менші і більші квоти на ощадність до рук збірщика. Крім того що неділі слуги і зарібники складають в захристії дрібні гроші, що їх опісля передають до банку. До такої ощадности заохочував зібрану на ал. кетї інтеліґенцію дир. Хоптяк з Рогатина, опісля пос. Зинов. Пелепськи. Обовязки директора сповняє д-р Осип Янович. — Крамниці з залізними і бławатними товарами вже отворені. Свідоме громадянство Галича й околиці радо горнеться до своїх крамниць. Недавно повстала ще крамниця з галянтерією. В недалекім Болшівці отворив інж. Медвідський пекарню, з якої доставляє дуже добре печиво до Галича і до околиці. — Філія „Просвіти“ під проводом дир. Скрентовича і Повіт. Кружок „Рідної Школи“ під проводом д-ра Муровича ведуть добре свою роботу. Не лиш що неділі, але і в будні їздять делєгати з рефератами до читалень і кружків. Велику поміч мають обі установи від проф. Короля, який недавно прибув до Галича з довгою охотою до широї праці. — Подібну ролю між свідом і охотою до широї праці. — Подібну ролю між жіноцтвом сповняє філія Союзу Українок під проводом п. Дударевої. Пані з Виділу виїздять з рефератами на села, закладають нові кружки. При помочі філії „С. У.“ уладила чит. „Просвіти“ в Галичі вдатну аматорську виставу „Інститутка“ М. Вовчка. Головну ролю відіграла дуже добре п. Д. Яновичівна, з інших добре вивязались: Фірманюківна і Чемеринська. — Недостачу салі на вистави і збори віддавна відчуває Галич і околиця. Українські театри мусять давати вистави в салі польського „Сокола“. Там і цього року давали вистави наші три найкращі театри: „Заграва“, Театр ім. Тобілевича і Йосифа Стадника, які в Галичі затримувалися на 3—8 вистав. Звичайно саля була повна. Всілякі збори, анкети та аматорські вистави відбуваються в салі Нар. Дому в Залуквї, куди в зимовій порі зайти дуже трудно. Галич повинен здобутися на відповідний Народній Дім. — В церкві можна почути мельодійний спів жіночих голосів. Це співають Сестри Студитки. Підчас тихої Служби Б. можна побачити інтеліґенцію, шкільну молодь і доволі багато міщан. Тепер щораз більше людей приходить до церкви. Деякі з тих, які відступили, вже вертаються. До братства М. Б. Неустанної Помочі належить понад 300 осіб і тому що неділі до 100 осіб приступає до Св. Причастя. — До Гошева в ювилейному році їздив з Галича спеціяльний поїзд. До галичан прилучилися селяни з інтеліґенцією з околиці. Було 9-ох священиків з о. дек. Яновичем, який зорганізував паломництво.

С. Студитки. Заходами Митрополита працюють в Галичі дуже успішно Сестри Студитки. Від весни до пізної осени ведуть захоронку для маленьких дітей, які вже кілька разів виступали з понизами на сцені. І дорослі дівчата горнуться радо на науку до Сестер, які з ними уладжують вистави, концерти. Дуже добре випала вистава „Фабіоля“. — В день св. Андрея уладили С. Студитки в честь Митрополита торжественний вечір. По вступнім слові співав гарно дівочий хор під управою Сестри Студитки. Були три добрі деклямації. Добре виголосила „привіт“ Лапчуківна, а ще краще „Князеві Церкви і народу“ Д. Яновичівна. В цій салі сходяться в неділі по вечірні міщани, як члени братства М. Б. і слухають змістовних рефератів. Дуже цінний реферат про давну славу Галича відчитав ред. М. Голубець зі Львова, про пізніші часи д-р Юліян Олесницький зі Станиславова. **Сусід.**

Без „Просвіти“ — народу не виховаємо. Тому не жалуймо датків на скріплення змагань „Просвіти“! Вступаймо всі в члени Матері „Просвіти“!

СТАНИСЛАВІВ.

З життя українських дозорців. 5. грудня п. р. відбулись ширші сходини т-ва українських дозорців „Злука“. Як гості присутні були д-р І. Волянський і д-р О. Чорненко. Сходини відкрив голова „Злуки“ п. Клиновський, що представив теперішнє незавидне положення дозорців. По його рефераті розвинулась оживлена дискусія. Всі бесідники висказувались за тим, щоб із тих 700 українських дозорців, що ще не є членами, бодай половина вступила в якнайкоротшому часі в ряди „Злуки“. — Дозорці сходяться постійно в домівці „Української Хати“, де й відбуваються реферати. Дня 12. п. м. виголосив там реферат д-р О. Чорненко про українське міщанство й робітництво.

Ще до академії оо. Редемптористів. У звязку з виясненням п. Ц. О. щодо участи п. Даулівної в академії оо. Редемптористів по перевіренні справи в самих організаторів академії підтверджую ще раз закид про невідповідну поведінку п. Даулівної, яка в останній хвилині відмовилася співати на академії. **Б. Л.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Нестор Іванина: ЗАЛІЗНІ РОКИ. Спомини 1914—1922. З передмовою Евгена Яворівського. Українська Бібліотека ч. 59. Львів 1937. Стор. 132, 16°.

О. Юрій Кінта: ЯРОСЛАВ ВІД ПОЇЗДУ ДО ПОЇЗДУ. Провідник з картою міста. Ярослав 1937. Стор. 20 + карта, форм. 16°.

Омелян Квіт: ЯК ЛЕТІЛИ ЖУРАВЛІ й інші оповідання. „Моя книжечка“, ч. 2. Вид. „Наш Приятель“, Львів 1937. Стор. 32, 16°.

Едвард Жарський: В ЗДОРОВОМУ ТІЛІ ЗДОРОВА ДУША. (Спорт на селі). Бібліотека для молоді „Ранок“, ч. 12. Львів 1937. Стор. 32, 16°.

ЖУРНАЛИ:

СВІТЛО Й ТІНЬ. Р. V., ч. 10—11 (45—46) за жовтень—листопад 1937. Зміст: Франц Фідлер: Портрет у чужому мешканні. — Роман Мирович: Світломіца при знимані обличча. — С. Кревців: Промивання, випробування промивної води й висушування. — Богдан Мандюк: Ще кілька слів про пропаґанду. — З нашого досвіду. — Із новин фотопромислу. — Новинки. — Чи читати? — Вісті УФОТО.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС, орган Т-ва „Учительська Громада“ в Ужгороді. Р. VIII., ч. 12. за грудень 1937 р.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 28. XII. год. 7.30 „Cici“.
Середа 29. XII. год. 7.30 „Cici“.

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 28. XII. год. 7.30 „В перфумерії“.
Середа 29. XII. год. 8. Стефан Ашкеназе, форт. реситаль.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛУКА:
28. XII. Хмара.
29. XII. Маруся Богуславка.
30. XII. Ніч під Івана Купала.
31. XII. Вій.
1. I. Жайворонок.

ДРОГОБИЧ:
2. I. Маруся Богуславка.
3. I. Мазепа.
4. I. Ніч під Івана Купала.

СХІДНИЦЯ:
5. I. Хмара.
7. I. Жайворонок.
8. I. Маруся Богуславка.
9. I. Ніч під Івана Купала.
10. I. Мазепа.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

УГРИНІВ:
28. XII. Орленя.

СОКАЛЬ:
29. XII. Процес Мері Дуґен.
30. XII. Шалапут.

БЕЛЗ:
31. XII. Циганський барон.
1. I. Шаріка.
2. I. Орленя.
3. I. Дівча з Маслосоюзу.
4. I. Муж двох жінок.
5. I. Ніч під Івана Купала.

З Белза їде театр до Рави Руської. Режисерія викінчує до постанови: 1) Ірод Великий, 2) Орфей у пеклі, 3) Лісова Пісня.

КІНА

АПОЛЬО: „Корол'вський вязень“ (Тайна замку Зенда).
АТЛЯНТИК: „Королева Вікторія“.
ВАНДА: Тонько і Шепко „Буде краще“ та „Моя зіронька“.
ҐРАЖИНА: „Їх сто й одна“.
ЕВРОПА: „Порт Артур“.
КАСИНО: „Н обороні“ з Флірном і Фрімом і звірновий додатов.
КОПЕРНИК: „Князь і прошак“.
МАРИЄНКА: „Пібув“.
МЕТРО: „Нинішні часи“.
МІРАЖ: „Пісня засуджених“.
МУЗА: „Фокер ч. 13“.
ПАКС: „Спокуса“.
ПАЛЯС: „Князь Ігор“ із Солею Гоґів.
РАЙ: „Трійка гільтайів“.
РІҐОЛЕТО: „Дезеше“ з Тан Паріс.
СВІТ: „Вірна ріка“, „Покольне проклоне“.
СТИЛІВНЕ: „Кнежні“ та ревія „Мальовані з міс[illegible]“.
УТІХА: „Валюсь“ з Джимпом і ревія.
ХИМЕРА: „Весела діра“ з Л. Ларбі і звірові додатки „Весела Баллада“.

ФОТОПЛЯСТИКОН:
(пл. Марійська 5)
„Єгипет“.

ФОТОПЛЯСТИКОН „Святовіт“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
II. частина „Вистава в Парижі“.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті“!

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 28. грудня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 17.30 „Дівчина із сірниками“ казка Андерсена з муз., 20.00, 21.00 Орх. концерт, форт., БУДАПЕШТ 17.00 Пісні, 19.00 Циг. музика, 20.35, 21.00 Форт. ресітель Імре Стефаніні, ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.20 Форт., 22.30 Танкова музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 20.00 Легка музика, 21.15 Камер. концерт, КОШИЦІ 18.00 Боршош-Кумятський: „Гуцульщина та гуцули“; декламації: „Гуцульська осінь“, „Тобі рідний краю“, 14.00, 18.45 Вістки, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Дон Паскале“ оп. Доніцетія, ПРАГА 17.30 Тріо, 19.40 Чеська нар. музика, 20.45, 21.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.00 Гумор, 20.00 Скрипка, РИМ 17.00 Танкова музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 Солісти: Аріго Серато, скрипка, Льоренці форт.

Середа, 29. грудня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. концерт, 16.30 Для дітей, 19.10 Фінська музика, ВІЛГОРОД 18.45, 21.30 Популярні пісеньки, 20.30 Гумор, БУДАПЕШТ 12.05, 22.35 Циг. музика, 18.30 Форт., спів, 17.00 Скрипка, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 17.30, 17.00 Сучасна австр. муз. творчість, 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.45, 21.00 Пробоєвники мин. року, 21.45 Соната на скр. і форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, МІЛЯНО 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Симф. концерт, ПРАГА 16.45 Баляди на скр. і форт. Двожака, Сука, Форстера, 19.30, 20.00, 21.00 „Водяник“ оп. Воячека, 22.35 Спів пісні Дебюсія, Рубіна, Равеля, РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 21.30 Форт., 22.00 Кабарет, РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетові мельодії, 22.30 Танк. музика, СОФІЯ 18.45 Веселі пісні, 20.15 Вок. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Вівторок, 28. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 12.03 Пополуднева авдиція, 13.45 Музика з пл., 14.25 Камер. музика з пл.; у перерві в год. 14.48 Гутірка ККО, 14.55 Біржа, 15.00 „Королівський післанець“ музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Цікаве з 5 частин світа, авд. для старших дітей, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Два фортепіяни, 16.50 Актуальна гутірка, 17.00 Ковальські віднайшлися, 17.15 Сальонова музика, 17.50 Білими слідами, новелька гутірка, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Нові книжки, 18.20 Пісні в супр. альтівки, сопр., альтівка, 18.40 Перед закінченим сезоном, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Безсмертні книжки: „Св. Августин“, 19.30 Скрипка, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Розр. музика, 21.40 Сильветки композиторів: Венявський, форт., спів, 22.30 Муз. гутірка, 22.40 Трансм. з Парижа: „Дитина та чари“ лір. фантазія Колєт, муз. Равеля, 23.00 Останні вістки.

Середа, 29. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Інформаційна вістка в українській мові, 13.55 Розр. музика з пл., 14.30 З опер. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Королівський післанець“, музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Хвилинка питань, для старших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Екзотичні народи, хори, солісти, 17.00 „Ковальські віднайшлися“, 17.15 Віольончеля, 17.50 Поляния, правнича гутірка, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Танкова музика, джез. орх., 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Авторки“ гумореска Сенкевича, 19.20 Спів, ресітал Марії Волей, 19.35 Відчит: „Цешковський“, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 20.00 Вок. концерт; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Четвертьгодина поезії, 22.00 Розр. концерт, орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 27 грудня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·30 зол.
Молоко	18—19 сот.
Яйця (копа)	6·00 зол.

Тенденція на масло вдержана. На молоко знижкова, на яйця сильна.

За редакцію відповідає Олександер Костів Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10